

PROLOG

Este vorba de o călătorie. Cei care sunt implicați în ea știu spre ce se îndreaptă, sau cel puțin cred că știu. Apoi călătoria va fi întreruptă și vor fi puși față în față oameni care, chiar dacă interacționează pentru puțin timp, prin cuvintele și atitudinea lor în fața obstacolelor pot să aibă consecințe îndelungate asupra celor din preajmă.

Dincolo de călătorie, fie ea reală, fie transcendențială, există un joc în care

suntem implicați cu toții. Faptele petrecute pe cele două planuri intră într-o rețea a corespondențelor, ceea ce sugerează interdependența existentă între ele. Până la urmă, vezi și tu, realitatea, aparent incoerentă și neliniștitoare, este într-o continuă transformare, dar ea este într-o relație de analogie cu transcendentul imuabil.

Aproximativ aceste cuvinte i le-am spus lui D.D. când m-a întrebat despre *Tabla se șah*, poate într-o formulare mai simplistă. Eram așezați la o masă lungă într-un local cu ferestre mici. Băusem un ceai fierbinte și nu mai simțeam frigul umed care îmi pătrunsese în oase, frig de ianuarie, de Sfântul Ioan.

– Știi să joci șah? m-a întrebat D.D. când m-am oprit din explicații.

– Da, știu, de fapt cunosc mutările; în ceea ce privește strategia nu pot anticipa prea mult mișcările adversarului. Poate e lipsa exercițiului, poate e mai mult decât atât, mă pierd în detalii fără să văd în perspectivă.

– Șahul este un joc drăcesc, asta e, conchise el.

– Nici vorbă, e un joc inteligent în care îți verifici răbdarea, faci planuri, cauți alternative, intri în mintea adversarului...

– Da, intri în mintea adversarului...ceea ce-ai spus tu nu reprezintă un argument pentru a nu fi adevărat ceea ce am afirmat eu, mă întrerupse repezit. Apoi îmi povesti legenda șahului, sau, mă rog, una dintre variantele în circulație, în care, un personaj cu urechi lungi și ochi cenușii, isteți, aduse la șahul Persiei un nou joc, captivându-l. Pentru că îi ceru o plată foarte modestă, conform evaluării șahului, acesta a fost gata să-l răsplătească chiar dublu. Pornind de la un pumn de grâu pentru primul pătrat al tablei de șah și crescând exponențial de la pătrat la pătrat, cantitatea de grâu a ajuns să reprezinte recolta întregii țări pentru un deceniu, ceea ce l-a ruinat pe șah. Probabil încă funcționa legea din timpul lui Cirus cel Mare, notată în cartea profetului Daniel : *iscălește porunca aceasta, pentru ca să nu se poată schimba, după legea mezilor și perșilor, care, odată dată, rămâne*

neschimbată. Poate că șahul ar fi vrut să-și retragă cuvântul, dar nu mai putea, a fost atras într-o cursă care l-a ruinat economic, dar și într-o patimă a jocului care l-a distrus definitiv. Monarhul prefera strategiile jocului, ale imaginarului, față de cele de pe câmpul real de luptă, așa că a încetat să mai fie un militar, dar pe tabla de joc nu putea nimeni să-l imobilizeze în șah-mat.

– Și-a construit propria realitate și o fi fost fericit în globul lui de sticlă; în definitiv câți dintre noi trăim doar în realitatea pură, și-apoi ce anume este realul? Faptul că cineva susține că în spatele celor cunoscute și experimentate până azi nu mai este nimic și nimeni, sau faptul că respinge, încă nu înseamnă că nu există și o realitate neempirică. Dacă cineva nu acceptă că ar putea fi piesă într-un joc cu o miză mult mai însemnată, joc care trece de capacitatea demonstrațiilor de laborator, încă nu înseamnă că este absolvit de a fi piesă.

– Știai că printre figurile originale nu erau cai, ci elefanți; mai exotic, nu? continuă D.D.- iar culorile

erau alb-roșu, mai târziu s-a trecut la alb-negru.

– La început cal alb și cal roșu, apoi cal negru, urmează cal galben.

– De ce galben?

– E înșiruirea cailor din *Apocalipsa*, nu observi? Primul purta un călăreț biruitor, al doilea un călăreț martir, al treilea purta compromisul, al patrulea, cel galben, purta moarea.

– Ce legătură are cu șahul? întrebă D.D. cu nesiguranță.

– Nici una, dar spuneai că șahul e demonic, iar cel puțin ultimii doi călăreți nu par prea angelici. N-au legătură cu șahul, dar au legătură cu viața și fiecare viață are o apocalipsă, o dezvăluire trimisă la un moment dat. Nu mă refer la evenimentele eschatologice, menite să sperie lumea (deși azi, de Sfântul Ioan, ar fi cel mai nimerit să dezbatem teme din viziunile de pe Patmos) mă refer doar la atitudinea individului față de lumea spirituală.

Am cerut încă un ceai și când chelnerul l-a adus, l-am rugat să ne aducă o tablă de șah. Peste câteva minute sosi cu o pungă de plastic în mână în

care erau piesele de-a valma și cu mâna cealaltă desfăcu o tablă de carton în pătrate albe-negre, cerându-și scuze pentru uzura ei.

– Tu joci cu cele albe, îmi făcu D.D. o concesie cu o voce care se dorea neutră. Am dorit această împărțire, deși nu zisesem nimic și-n timp ce cubul de zahăr se topea în ceai, am așezat piesele față în față.

Începu jocul.

Cap I

PÂRJOL

Femeia se așeză prima. Găsise loc cu greu, toate băncile peronului din autogară erau ocupate, era gălăgie și o vădită nemulțumire. Oamenii povestind în grupuri fumau, un bărbat mustăcios mânca semințe scuișând cojile pe jos, era canicula din miezul verii. Nu departe se întindeau câmpurile cu pepeni rotunzi și copti, le văzuse din mers pe geamul autobuzului. Atunci nu anticipase momentele de așteptare penibilă care

aveau să urmeze, autobuzul era dotat cu aer condiționat, scaune confortabile; biletul costase mulțisor, dar pentru un drum de sute de kilometri nu riscase o călătorie neplăcută. În spatele ei, în autobuz, stătuseră de vorbă două persoane, o fată și un bărbat; nu apucase s-o vadă decât pe fată – o remarcase încă de la urcare, înaltă și frumoasă, cu bagaje atât de grele încât avusese nevoie de ajutor ca să le așeze. Femeia avea bagaje puține, o singură geantă de voiaj, nu prea grea, căci datorită deselor deplasări în interes de serviciu învățase să-și ia strictul necesar – pentru a nu căra inutil – așa explica ea puținul din bagaj, dacă se întâmpla s-o întrebe cineva, dar dincolo de realitatea acestor afirmații existau alte argumente care ar fi demascat întreaga ei viață, complexele și renunțările. Viața ei... o viață de om, o neviață... și gândurile i-ar fi alunecat din nou spre căutarea cauzelor dacă nu și-ar fi impus cu stăruință să le blocheze străduindu-se să-și umple trecerea cu imagini din prezent. Câmpul cu pepenii ițindu-se printre vrejuri asemenea căpățânilor lucioase de sugari se întindea

până departe, orizontul se mișca unduitor fără să poți delimita unde se termină pământul și unde începe cerul, se îmbinau în trâmbe de căldură, doar câte o cumpănă de fântână împungea oblic cerul.

– Ca fântâna aceea e viața, se auzi vocea bărbatului în spatele femeii.

– Nu, răspunse fata, fântâna dă apă, uite, în căldura și praful acesta, fântâna e singurul loc unde e viață, restul e pârjol. Viața e ca pârjolul, continuă ea; arde tot și ferece de cine are o fântână în preajmă. La mine a secat fântâna.

– Dacă nu aș crede că fabrici cuvinte de dragul metaforelor, te-aș contrazice; alunecoasă ai fost și așa te regăsesc. Totuși, după atâta timp, prezența ta e încă asemenea unei fântâni răcoroase. Râseră amândoi.

– Știu la ce te referi, întotdeauna m-ai tachinat cu asta, că-s prea înaltă și prea slabă, iar dacă mai adaugi și bagajele mele... atâră ca o cumpănă – ai dreptate.

– Sensibilă ai rămas; atâta vreme și nu te-ai schimbat. Niciodată nu puteam spune ceva referitor la tine fără

să faci o asociere negativă. N-ai scăpat de complexe?

– Nu mă certa, mi-ajunge că mă pun singură la colț.

– Nu te cert, încerc să-ți pătrund în suflet.

– Zonă interzisă, arde! Am glumit. N-am ce să-ți deschid că nu mai e nimic înăuntru. E devastat, spart, mai nou s-a așezat și praful, că nici eu nu mai intru în mine.

– Ți-e teamă de stafii?, de-aceea nu intri?!

– Exact, de propria-mi stafie – și părea că discuția urma să se împotmolească din nou, răsără iar, însă ceva nu mergea.

Cuvintele acestea femeia le mai auzise undeva: frică de propria stafie. Dar unde le auzise? Când? În subconștient neuronii făcuseră vreo asociere, pentru că brusc o năpădi căldura – o căldură bună, frumoasă – zâmbi chiar. Da, trebuie să fi fost o ceva plăcut, și-n timp ce-n spatele ei cei doi au reluat discuția, ea alunecă în amintire, dar de data aceasta nu-și mai porunci

gândului să se oprească. Chemarea era
prea puternică.

Cap II

FEMEIA

Fusese tânără, vâncioasă și puternică, fără pic de fragilitate, nici fizică, nici sufletească. Așa era atunci. Colegele de facultate au numit-o Bici când a apărut întâia oară cu ochelarii imenși, în rame de plastic roz și așa i-a rămas numele. Râdea, spunea ea însăși că doar gura mare, când interpretează la orele de repetiții ariile interminabile, depășește rotundul ochelarilor. După ce a terminat Conservatorul a dat admitere

la o facultate tehnică, prea mare era dihotomia dintre felul ei de-a fi și muzică. Dar această dihotomie era doar aparentă, în sufletul ei era sensibilă, abia mai târziu avea să afle cât de sensibilă.

Se măritase repede cu primul venit. Nu prea avea șanse să aleagă, era realistă, și nu se plângea, mai ales că începuse să se îngrașe. Lucra mult; se dedicase locului de muncă, pentru că soțul ei o neglijase încă din perioada curteniei. O fire dură, constructor ce își petrecea mai tot timpul pe șantier, printre moloz și înjurături, mâncând un kilogram de mezeluri pe zi și înghițind cu colegii sticle întregi de te miri ce, nu reușise niciodată să descopere, darmite să dezvolte firul de sensibilitate din inima femeii. Părea o partidă bună și atât: fată de treabă, cuminte, harnică, ajunsă repede într-un post de răspundere, cultă – că doar când veneau prietenii cu nevestele lor puteau asculta împreună explicațiile ei docte privind bucăți de muzică, cu o voce de matroană domina părerea celorlalte femei, ba chiar și a bărbaților. Bici era suflul reuniunilor, cu sfaturi culinare pricepute, ea însăși bună

gospodină (gătea tot felul de bunătăți, spre delectare invitaților), iar talia ei, ce se îngroșa pe măsură ce treceau zilele, era dovada cea mai elocventă.

N-a durat mult. El deveni violent și nerăbdător; se vedeau seara, dar și atunci comunicarea se limita fie la o conversație superficială din teama de a nu crea tensiune, fie la certuri pline de reproșuri veninoase, în care fiecare recunoștea cu groază capătul. Apoi a urmat divorțul cu apanajul partajului, bârfele șoptite ale colegilor, prietenilor, dezamăgirea mai amară decât otrava ...

Bicide urmări mișcarea făcută pe tabla de șah și plănui o ambuscadă din care calul urma să aibă de suferit. Era convins că piesele lui, cu fiecare mutare, vor fi tot mai negre – singura șansă ca să rămână învingător. Începuse partida de multișor și pierdu ceva teren pentru că avea un cal nărăvaș. Nu asculta comenzile, respingea asediile de capul ei – iapă năbădăioasă.

În general era considerat un jucător de succes, i se plasau

piesele mai dificile. Adversarul era greu de dibuit în ce privește strategia jocului, însă el avea ca scop să păstreze cât mai mult timp piesele negre, dacă se albeau, își câștigau dreptul de decizie proprie și deveneau adversari. Erau puține piese albe pe tabla lui, de-aceea era mândru de capacitățile sale de jucător, iar acum mândria rămăsese singurul sentiment satisfăcător.

O primise pe Bici pe tabla lui încă din copilăria ei, atunci nu avea numele acesta stupid. Unii copii erau plasați din perioade mai fragede ale vârstei lor, chiar bebeluși, văzuse cazuri când jocul avea efect asupra lor – prin părinți – încă din perioada intrauterină, dar Bici era deja spre pubertate. Hotărî că i se potrivește calul. În seara aceea a cunoașterii, fata se-ntorcea cu mama ei de la câmp, era un apus portocaliu și cald, ea căra un sac cu știuleți verzi de porumb pentru

*hrana vițelor din grajd. Sacul
cărat de puberă era mai mare
decât al mamei, femeie bătrână
înainte de vreme și frântă de
oboseala vieții.*

*Hotărât – nu-i plăceau femeile!
Copila aceasta sprintară va fi în
curând femeie. Era el un jucător
abil, era adevărat că deducea
gândurile, patimile și dorurile
numai din umbrirea ochilor, din
strânsoarea gurii, din mușchiul
tresărind al feței, dilatarea
pupilei, nici nu era nevoie să
verifice revărsările de adrenalină
și de alți hormoni din organism,
dar tot nu reușea să se împace cu
femeile-piese. Nu-i scăpa nimic,
înmagazina totul în memoria
absolută cu care fusese înzestrat
și el, ca toți ceilalți colegi
deveniți jucători sub egida
Maestrului, reușea să potențeze
tensiunea nervoasă a figuranților
de pe tablă și să determine
reacții începând de la scânteii
până la răbufniri ucigașe,
încolăcind presiunea asupra*

simțurilor până la nevroze și labilitate psiho-emoțională, știind că atunci își domină piesele pentru că urma să joace partida chiar în creierul lor. Dar cu toate abilitățile acumulate de-a lungul timpului, femeile sunt totuși imprevizibile, tocmai în clipele în care crezi că ai deplinul control. Bicide le considera niște creaturi insolite, dirijabile doar în anumite momente, cu prețul multor eforturi.

Apoi își detesta numele. În momentul în care primea o nouă piesă de șah, legea pentru jucătorii activi cerea identificarea cu personajul până la preluarea unei componente a numelui. A devenit ridicol când Bici și-a primit porecla, ca urmare și el a fost obligat noului nume: Bici-de. Colegii râdeau de el, îi adusesse careva o pereche de ochelari roz – niște rame fără lentile, pe care l-au silit să le așeze pe nas. Chipul lui frumos

se strâmbă de ciudă, n-avea cum să se aștepte la drăgălășenii din partea lor, nu existau între ei decât invidii și concurență într-o mare de angoasă; singurul lucru care-i ținea strânși laolaltă era teama și credința, deși tot mai știrbită, că vor avea în final o izbândă – așa le promitea Maestrul. Luă rama și o redimensionă, cât să se potrivească calului de pe tablă, și-acolo au rămas: calul lui purta de acum ochelari.

Se bucura atunci când Bici își umplea golurile sufletești cu savoarea alimentelor. Avusese și el grijă să-i perfecționeze capacitățile de gospodină, să-i rafineze gusturile, mutând-o dintr-un pătrat în altul (adică în societățile în care acest gen de servicii erau extrem de apreciate).

Nu trebuie să dai oamenilor lucruri rele, ocupații perverse, ar fi prea evidente atacurile și ei s-ar retrage îngroziți, nu ar

*aluneca nebănuitori în plasele
întinse, s-ar apăra în vreun fel; e
mai înțelept să le dai lucruri
bune, apreciate, care să conducă
la realizări de sine, dar care să
umple vremea până la refuz, să
streseze, victimele să-și respingă
familiile din lipsă de timp, apoi
să rămână singuri, obosiți
dezgustați; lucruri bune care să
devină jug, să-i facă, ori plini de
sine și dornici de mai mult, ori
dimpotrivă, anxioși. Cât despre
Bici, cu cât era mai grasă, cu
atât era mai nesigură, labilă,
deci manipulabilă. Apoi când
Bicide alesese cu grijă calul
pereche care avea să-i distrugă
viața, el se liniști pe deplin, fiind
sigur că ea va rămâne veșnic
(adică până la moarte – căci din
fericire oamenii sunt muritori) pe
tabla lui învingătoare, aceasta în
cazul în care nu va reuși să-i dea
un șah-mat.*

*După aceea va primi un alt
muritor. Și va avea un alt nume.
Își va câștiga dreptul de a-și*

*alege singur următoarea piesă.
Era un jucător lucid, rareori își
pierdea cumpătul, era greu să fii
echilibrat cu teroarea aceea
lăuntrică agățată de tine, dar
învățase din experiență că mânia
îi aduce reale deservicii.*

...și-un mare gol, ca un cazan în care și
smoala s-a răcit.

Ce viață să fie... o căpățână de
pepene neted, o cumpănă de fântână, o
câmpie arsă? Cine să știe? Totuși, unde
mai auzise despre întâlnirea cu propria
stafie?

– S-a încolăcit șarpele și a mușcat
o singură dată, dar definitiv, spuse
bărbatul din spate.

– Acum despre ce șarpe vorbești?
Mi-ai spus despre vipera aceea când ați
urcat Piatra Craiului, dar ai spus că și ea
s-a speriat și a fugit când te-ai așezat pe
bolovan. Nu înțeleg despre ce șarpe e
vorba.

– Știu, nu mă înțelegi, deși se
spune că femeile sunt capabile să sară
fără probleme de la un subiect la altul,
ele gândesc pe mai multe planuri în

același timp; ar fi trebuit să mă înțelegi. Vorbeam despre boală.

—Uneori nu înțeleg despre ce se vorbește, parcă nu sunt în stare să urmăresc o conversație. Dar de fapt nu pot da răspunsuri clare pentru că nu știu ce este binele și ce este răul, nu reușesc să fac distincție; cred că binele și răul adesea sunt convențional hotărâte.

El n-o asculta, își continuă gândul.

— A fost ca un început de moarte, așa am înțeles atunci când m-am îmbolnăvit; am ajuns să fiu doar propriami umbră. Aș vrea să mă mai întâlnesc odată cu mine, acela sănătos — aș vrea să-i spun câteva vorbe.

Ea îl asculta, dar cuvintele lui treceau prin filtrul propriilor coordonate:

— Și eu am murit, dar am o problemă în a afla când. Dacă s-a întâmplat brusc, dacă vreun eveniment m-a ucis sau am murit câte-un pic de când am realizat eșecul meu ca ființă.

Oare de ce o fi vorbind fata aceea frumoasă despre moarte? Ce stranie apare moartea în ziua aceasta fierbinte și orbitor de luminoasă — gândi femeia.

Autobusul trecea prin localități pustii, oamenii s-au închis în case, câte-un copil pe bicicletă în curți, găște pe râu, parcă toate s-au mai întâmplat odată. Pentru o fracțiune de secundă crezu că e un moment de viață re trăit căruia îi știe urmarea, o urmare bruscă, violentă - dar poate sentimentul a apărut din cauza incapacității de-a găsi amintirea căutată anterior - despre întâlnirea cu tine însuși - frustrarea aceea s-o fi suprapus cu imaginile de-afară... Gândul a fost scurt, ascuțit și în același timp parcă, se auzi o explozie, un scrâșnet, și autobuzul rulând la marginea localității ieși de pe stradă spre grădina cuiva rupând gardul de lemn, se opri cu botul între roșiile legate de pari cu bucăți de cârpă galbenă. S-a produs o panică de nedescris în autobuz. Unii au căzut între scaune, alții se buluceau la geamuri să vadă accidentul, alții țipau să se deschidă ușile ca să nu explodeze autobuzul și să moară arși de vii, o întreagă tevatură, când, după minute interminabile, se auzi în microfon vocea șoferului cerând liniște și anunță că a avut loc doar o explozie a

unui cauciuc de la roata din spate, apoi întrebă dacă a fost cineva rănit , etc.

Femeia anticipase nenorocirea într-o formă nedefinită...

Pe tabla de șah calul primi o lumină drept pe creștet. Bicide se retrase speriat, niciodată nu putea știi când veneau luminile acelea. Deși se hotărî ca în astfel se situații să nu intre în panică, prezența luminii, și mai ales violența cu care pătrundea, declanșa o forță paralizantă. O singură dată – contrar poruncii Maestrului – încercă să acționeze cât timp lumina era pe tablă, dar degetele i-au fost arse, așa încât unghiile de la mâna dreaptă păreau ojate cu argint; în ziua aceea lumina era de-a dreptul firavă, altfel, când ea irumpe năvalnică, paralizia provocată pe întreaga tablă îl ținutuește și pe el locului pentru timp lung. Urăște lumina! Îi cunoaște foarte bine sursa, dar o urăște cu fervoarea opozantului, cu disperarea celui ce știe că n-o

va mai avea în forma ei soteriologică niciodată. Sigur, din ziua aceea poartă mănușă pe mâna dreaptă și a devenit stângaci.

După atingerea șuvoiului de lumină, piesele pot reacționa în două moduri: ori se înnegresc și mai tare, hotărâte fiind să nu schimbe drumul ales (de fapt jocul de pe tablă) ori începe un proces de albire, devenind mult mai independente. Așa că, uneori, aceste apariții servesc intereselor sale, dar fiecare episod de acest gen îl buimăcește. Iar el ar vrea să uite, adică să își golească memoria de amintirea trăirii în lumină, însă e imposibil, memoria lui e fără cusur, amintirea e o continuă pedeapsă, uitarea bună, minunata uitare e bucuria rezervată doar oamenilor.

Calul fusese avertizat de încercarea lui Bicide de a transforma călătoria în durere și,

*astfel, planul a fost contracarat.
În autobuz mai erau piese albe.*

...și apucă să se prindă de scaunul din față, nu se lovi deloc, dar în spatele ei fata își scăpase poșeta și acum aduna de sub scaune mărunțișurile, se văieta și de o lovitură la umăr, dar nu mai avu timp să urmărească pe ceilalți, se deschiseră ușile și călătorii începură să coboare în grădina cu roșii. S-au adunat localnicii; se pare că în casa cu grădina distrusă nu era nimeni la ora aceea, poarta era încuiată, așa că oamenii au rupt alte scânduri din gard ca să iasă în stradă.

Autobuzul nu putea continua drumul, șoferul urma să ceară de la bază un alt autobuz, dar până la sosirea acestuia, călătorii au fost rugați să aștepte în autogara localității, la umbră, astfel aveau de parcurs aproximativ un kilometru ca să nu fie expuși soarelui arzător de după amiază. Femeia se felicita din nou că bagajul ei era așa de mic, dar nu era deloc bucuroasă pentru ceea ce urma; se pare că oamenii au acceptat ușor situația, nu era vina nimănui, s-a întâmplat și gata, bine că nu

a ieșit mai rău... O așteptare penibilă, nimic mai mult, totul va intra în normal. Au fost asigurați că următorul autobuz va fi la fel de dotat și, cu o oarecare grabă, s-ar putea recupera o parte din întârziere.

Așa au ajuns în autogara, care, după ce se așeză femeia, se goli destul de repede, călătorii din localitate, necivilizați, au urcat într-un autobuz prăfuit și fără geamuri în spate, care pleca în orașul învecinat. Locurile de lângă ea au fost ocupate de cei doi din spatele ei. Erau tăcuți și triști.

Cap III

TREI PE-O BANCĂ

Abia după plecarea autobuzului cu geamuri sparte au observat că în fața lor la câțiva metri era o grădină de trandafiri, poate grădina autogării, sau a vreunui localnic. Erau doar trandafiri roșii.

– Nu-mi plac trandafirii roșii, arată ca niște pete de sânge, spuse el.

– Aș fi vrut să-ți cer să-mi rupi unul, ca să-l iau cu mine.

– Nu-mi cere, că oricum n-aș face-o, și-apoi nu rup florile decât pe câmp. Acelea sunt ale lui Dumnezeu și el le dă fără reproș, cele ale oamenilor sunt însoțite fie de interes, fie de... dar nu termină, ea se repezi:

– Iată cum îți cauți argumente ca să nu dăruiești flori. Ce fel de interes? Florile reprezintă un lim-lim-lingaj – începu să se bâlbâie de indignare – un limbaj mai important decât cuvintele, nu-i așa doamnă? întrebă ea întorcându-se disperată spre femeie, când pe fața lui se ivi un zâmbet ironic.

Femeia înțelese că nu florile erau problema, nu limbajul nonverbal, ci o neînțelegere mai veche, o neconcordanță care răzbătea încă din dialogurile purtate în autobuz, iar acum îi părea rău că n-a fost mai atentă la discuțiile lor, deși e foarte urât să tragi cu urechea; apucase să audă câte ceva doar ca o alternativă pentru propria angoasă de a nu aluneca în amintiri. Ce să-i răspundă fetei? Și apoi, o va înțelege? Era clar că ei doi comunicau pe frecvențe diferite – așa cataloga ea discuțiile când oamenii vorbeau despre ale lor, fără să

repercuteze cuvântul celuilalt în mintea primului, fără să se asculte; era ca atunci când dădeai drumul la radio sărind de la o frecvență la cealaltă, ascultând frânturi de cuvinte fără nici o legătură una cu alta. Se trezise și ea într-o astfel de comunicare, mai ales în perioada căsătoriei.

Calul negru cu ochelari roz în pătratul reproșurilor! mută Bicide. Calul negru-pereche mutat în pătratul mâniei! Erau extrem de docili. Se adaptau exact cerințelor jucătorului.

Calul cu ochelari în pătratul țipetelor! Calul negru în cel al violenței! Zâmbi răutăcios: așa călușilor, așa, fiți cumiști în mâinile mele, fiți ascultători, acum ați țipat destul, ați obosit, gata cu fornăiala – și o mută pe Bici în tăcere închiudată, iar pe el îl trimise la cămară, era acolo o sticlă nedesfăcută.

Dar nu e vorba numai de relația ei eșuată, oamenii tot mai des comunicau pe propria lor frecvență. Câți oameni,

atâtea unde de transmisie; ele se întretaie, se bruiază una pe cealaltă, ba pentru cele importante se licitează, dar fără să existe un feed-back. Individualism exacerbat, ce mai...

Dar ce să-i răspundă fetei care avea nevoie de susținere, nu în războiul cu el, ci în cel cu ea însăși, cu lumea în care trăia închistată și fără putința de-a fi receptată corect? Dar nici ea, femeia, nu știa clar dacă ajunsese să decodifice mesajele. Parcă vorbeau toți în limbi străine și nimeni nu înțelegea pe nimeni, dar toți credeau că ar comunica.

Ce să-i răspundă fetei?

Cap IV

FATA

Răspunsul veni târziu și nesigur, când nu-l mai aștepta nimeni. Femeia spuse că nu numai gesturile și florile reprezintă un limbaj nonverbal, ci tot ceea ce suntem vorbește.

– Dar nu poți descoperi mesajul întotdeauna. E atât de cald azi, încât și efortul de a privi în jur e prea mare – concluzionă femeia.

– Sunt obosită și eu, șopti fata învinsă, poate sunt prea obosită, n-am

dormit azi noapte, de fapt am pornit obosită de-acasă, nu mai știu de când e tot așa.

Zâmbetul lui se transformă în milă.

Fata asta frumoasă. Atât de frumoasă și atât de neîmplinită.

I se zicea Lacustra. De-atunci de când în anul trei de liceu au învățat simbolismul, iar Bacovia devenise poetul ei preferat. Era un paradox – ea, atât de strălucitoare, de vie, de frapantă - alături de poezia cenușie, morbidă și tulbure a poetului. Dar cine-i citea sufletul? Nici ea însăși, era mai mult intuiția care i-a legat lăuntrul de acest gen de literatură. Învățase ca o bezmetică, cu voluptate, de parcă atunci se descoperea pe sine. Era exact ca-n poezie, însingurată, stingheră în noapte, umedă de-atâta nesiguranță și ploaie de dureri, gata-gata să se prăbușească de pe pilonii putrezi. Îi era teamă de ea însăși, de propria-i cădere, de apa tulbure și vâltorile ce aveau s-o înghită dedesubt. Așa, în joacă, și-a decretat noul nume și cunoscându-i-se ciudățeniile, colegii au acceptat imediat: Lacustra.

Ladragon alesese pentru Lacustra ca piesă de joc nebunul. Nu i se potrivea deloc un simplu pion. Nașterea ei, mama ei ursuză, tatăl – atât de bine manipulat de colegul numit Psihiatrul, pentru că majoritatea pieselor lui aveau diagnostic bun pentru o clinică de nebuni – toate acestea promiteau o partidă la sfârșitul căreia să primească o vacanță. Și apoi, lui chiar îi plăceau femeile, erau specialitatea lui. Mai ales fata aceasta atât de alunecoasă. Învățase s-o ajute în alunecușurile ei. Nu reușea s-o țină prea mult timp în mână, i se prelingea precum un albuș vâscos, dar aranja să cadă exact în pătratul care îi acumula lui punctele. Hotărât: Ladragon nu pierduse partide de când fusese avansat la rangul de jucător liber.

O preluase în joc când începuse să vorbească, îi apăruseră două pete – era ca un mic dalmățian,

cu o pată pe frunte și una pe coapsă. Se ocupă doar de o singură pată – cea de pe frunte, mintea trebuia scindată, acolo ruptura făcută, barierele dărâmate: șah-mat. În timp scurt jumătatea stângă se înnegri, era la vârsta când asupra altora abia începea jocul de manipulare.

Parcă sălășluiau două ființe în ea și nu știa pe care s-o iubească, pe care s-o respingă, trăise alternant în amândouă, cu credința că până la urmă va reuși să le împace, să facă o singură ființă din ea însăși, însă cum trecea timpul parcă mai mare era distanța, iar ea devenea vulnerabilă ca un pahar înfîpt într-un fir de trestie.

Dacă n-ar fi fost coșmarurile care-i reveneau tot mai des, încât îi era frică să se culce, ar fi reușit să se odihnească, să gândească. Pentru că îi era atât de greu să se înțeleagă pe sine, a dorit cu tot dinadinsul să urmeze psihologia, să descopere care sunt cauzele trăirilor ei interioare și cum ar

putea vindeca rănila după o diagnosticare corectă. Abia după aceea ar putea fi de folos altora, deocamdată e disensiune în ea însăși, cum să lumineze sufletele altora? Ar fi vrut psihologie, dar a ajuns la drept, oh, o totală neconcordanță între felul ei dezordonat de-a fi și nevoia de-a face ordine consecventă în viața altora; atâtea legi care nu-și găseau nici o justificare în mintea ei încovoiată spre sine, nu reușea să le înțeleagă justetea, darmite să găsească cadrul concret de aplicare. Îi era o continuă teamă, poate de aceea se intensifică ritmul coșmarurilor.

A căutat multă vreme să afle de unde vin aceste coșmaruri, avea nevoie de fapte concrete, dar le-a aflat târziu, din fotografii vechi, din crâmpeie de discuții avute cu mama ei, femeie taciturnă, capabilă să tacă zile în șir, mai deschisă față de vânzătoarea de la tutungerie decât față de propria fiică – normal, dacă nu dorea să devină și ea vulnerabilă.

Mama ei se căsătorise târziu, doar ca să nu poarte apelativul de fată bătrână, cu un bărbat frumos, dar ciudat,

concluzia finală a Lacustrei a fost că el ar fi avut ceva formă de schizofrenie, singura explicație plauzibilă pentru gesturile lui. Sătul de căsnicie, după nici un an, ar fi dorit să divorțeze, dar să păstreze și apartamentul în care locuiau. Tardivă încercare, pentru că soția lui nu prea tânără, rămăsese însărcinată. Știind că o primă sarcină la o astfel de vârstă ar putea fi ușor pierdută sau compromisă, nu pregeta să o bată cu sălbăticie, mai ales în zona uterului care se dilata stăruitor, în ciuda eforturilor tatălui. Singura grijă a bieteii femeii era să-și apere pruncul nenăscut, expunând violenței bărbatului oricare alt segment al corpului ei. Hotărârea tatălui de-a scăpa de copil și căsnicie nu a rămas la atât. În maternitate femeia a născut asistată de fratele lui, medic ginecolog vestit, dar corupt, cunoscut în întregul oraș ca fiind capabil de orice mârșăvii pentru bani. Moașa, femeie cu teamă de Dumnezeu, a fost piedica în intenția lui de a face schimb cu alt copil. Lacustra încă ține legătura cu această femeie, o bătrânică blândă și credincioasă, gata s-o ajute, sau s-o asculte când nu știe spre

încotro s-o apuce. Dacă ginecologul reușea o astfel de manevră de schimb, tatăl ar fi divorțat pe motiv de adulter, dovedind paternitatea falsă a copilului soției lui.

După naștere, mama Lacustrei a intentat divorț obținând și locuința, dar a pierdut orice șansă de a fi ajutată de tată în creșterea copilului, pentru că a dorit o ruptură definitivă. Ura tatălui nu s-a limitat la această pierdere. Își urmărea soția, o teroriza, femeia a trăit într-o continuă teamă până a reușit să se mute și să-și piardă urma. Părea că viața intrase în cursul normal, dar fetița plângea mult, era neliniștită.

Lacustra aflase târziu despre bătăile din perioada existenței ei intrauterine. Trăirile mamei au fost transmise și fetei, apăsarea și angoasa ei continuă, suferința fizică, cuvintele de amenințare și ucidere se fixau în inconștientul fătului, ea urma să sufere pentru ceea ce încă nu conștientiza, ca urmare, nu putea alege rațional să accepte, să respingă, sau să se lupte. De aceea în perioadele în care se simțea fără ocrotire avea coșmaruri cu urmăriri,

violență și-o continuă amenințare cu moartea.

Toată copilăria ei a fost compromisă prin impresiile inconștientului. Grija exagerată și bolnăvicioasă a mamei, interdicțiile de a se împrieteni cu oricine s-ar apropia de ea, de a vorbi cu oricine în afară de rudele apropiate (care erau în număr de trei: două mătuși care locuiau în alt oraș, pe verișori urma să nici nu-i cunoască până la înmormântarea mamei, și moașa), interdicția de a răspunde la telefon, de a deschide ușa, de a ieși la joacă nesupravegheată (o singură vecină era acceptată în preajma ei), câte și mai câte... erau neînțelese pentru ea, erau o continuă povară care-i otrăvea relația cu mama. Nu-i înțelegea grija, obsesiile, abia aștepta să crească mare și să fie liberă cum sunt copiii din fața blocului, dar ea creștea în întuneric, sufletul i se pipernicea, slăbea puterea voinței, capacitatea de a raționa.

Era doar o copilă de 8 ani când s-a întâlnit față în față cu realitatea. Mergând spre școală, după ce ascultase a mia oară sfaturile agasante ale mamei, cu

cheia apartamentului la gât, sub uniformă de școlăriță, se grăbi să urce în autobuzul oprit în stație. Era aglomerat, oamenii se înghesuiau, ghiozdanul uriaș o împiedica să se strecoare. Pe când reuși să urce pe scara autobuzului, un bărbat înalt din fața ei o îmbrânci și ea căzu sub roțile autobuzului care pornise cu ușile încă deschise. S-a întâmplat uimitor de repede, au urmat țipetele de groază ale oamenilor, o frână, roata oprită în ghiozdanul căzut alături și mâini de femei trăgând de ea... Apucase să vadă chipul bărbatului înainte de a dispărea. Undeva îl mai văzuse, ca în vis, undeva îl mai întâlnise. Fața aceea era cunoscută, dar unde s-o mai fi văzut? Era doar o fetiță vulnerabilă. S-ar fi dus acasă, dar îi era frică de reacția mamei, s-a dus la școală și a tăcut ziua întreagă. Învățătoarea și colegii se obișnuiseră cu trecerile Lacustrei de la o stare de spirit la alta, n-au băgat-o în seamă – o să-i treacă.

Ajunsă acasă, nerăbdătoare, scotoci toate dulapurile, doar-doar va găsi ce-și amintise: pozele. Erau acolo: cu aceeași față, frumos și înalt ca în

povești, eroul pe care-l aștepta ca să i se schimbe viața, neîncrezătoare în spusele mamei că el ar fi murit, era tatăl ei, bărbatul din autobuz. Cu un creion chimic trase peste chipul lui până găuri hârtia, le căută pe toate iar și iar, șterse de pe toate fața lui, așa o găsisese mama după-amiază târziu când veni, într-o criză de teamă și furie, de frustrare și neînțelegere pentru tot ceea ce însemna viața ei, murdară cu violet pe limbă, pe degete și pe gulerul alb al uniformei. Și nu o certă, nu insistă nici cu întrebările când văzu ochii rătăciți ai fetei, o luă în brațe, o spală povestind între timp despre cireșele cumpărate, dar ea nu auzea. În perioada aceea au început coșmarurile. Revenea fața lui. Din ziua aceea nu mai avea fotografii cu el, dar îl cunoștea din coșmaruri. Nu știe dacă l-a mai văzut sau nu. Îi era frică să iasă pe stradă...

*Ladragon o trecea cu ușurință
dintr-un pătrat în altul.
Frustrare. Mânie. Ceartă.
Teamă... Încă nu avusese parte
de nici o descindere a luminii
asupra-i. În preajma femeii ce-i
fusesse moașă – pion alb – a*

existat o tentativă slabă de iluminare, dar el mută fata în pătratul lamentărilor, acolo ochii devin orbi pentru influențele exterioare. Apoi pionul acela dispăru din preajma ei pentru ca mai târziu să moară. Legăturile Lacustrei cu alte piese periculoase erau slabe. Riscul trecu.

O ținea cel mai mult în pătratul fricii. Cunoștea el însuși frica, nu ca slăbiciune, ci ca o stare lăuntrică, continuă, paralizantă. Acolo, jucătorii – activi sau delegați, cei din ierarhia superioară sau câți mai erau – toți cunoșteau teama. Erau frumoși, puternici, extrem de inteligenți, viclenia era apreciată, dar teama..., de n-ar fi fost teama, ar fi fost suportabilă viețuirea. O veșnică înfiorare, ca o lamă rece care pătrunde în măduvă, tuturor le era frică, de trecutul neschimbabil, de viitor, de lumină, de ei înșiși, de Maestru, pentru că, deși ei nu

uitau nimic, din lăuntrul lor a fost ștearsă pacea, pentru că pacea e răspunsul încrederii în iubire, ori ei au întors spatele conștient și definitiv iubirii.

Ladragon cunoștea efectele fricii și-i servea copilei teamă din belșug.

dar mai ales îi era frică de atingere și de bărbați. Era în stare să treacă strada printre mașini, dacă în fața ei se apropia vreun bărbat, putea trece de pe o parte pe alta a străzii de zeci de ori, dacă era nevoie, pe drumul dintre școală și casă. Își alegea cu ochii câte o doamnă căreia i se alătura pe drum, simțindu-se ocrotită, în autobuz urca numai dacă urcau femei la acea ușă, altfel aștepta alt autobuz. Întârzia la școală, întârzia spre casă, dar nu mai conta, era felul ei de a se apăra. Nu vorbea cu nimeni, mai ales cu mama nu. Era totuși o copilă veselă, învăța bine, dar în lăuntrul ei începea dedublarea, se conturau cele două fete.

Cap V

TREI PE-O BANCĂ

– Uneori e atât de obositor să trăiești – spuse femeia.

– Suntem atât de singuri și atât de departe unii de alții, încât ar fi nevoie să țipăm ca să ne auzim lăuntrul, șopti Lacustra tot mai învinsă; părea că nimeni n-a auzit, dar adăugă repede:

– Am vorbit despre căldură, și munți, și flori, și bolovani, întotdeauna vorbim mai ușor despre ceea ce este în afara noastră.

— Banca aceasta cuprinde trei vieți, spuse femeia în timp ce-și ștergea ochelarii. În jur oamenii se foiau calmi, răbdători și civilizați în așteptare; un copil strigă într-o curte ceva și-un câine lătră ca răspuns. — Sunt atâtea vieți în jurul nostru și noi nu reușim să ieșim din noi înșine, ne consumăm egoist propriul dat; când în sfârșit am aflat că voi muri de vie dacă nu voi reuși să mă dăruiesc, nu mai știu spre cine să mă îndrept. Mă agăț când de o persoană. Când de alta, dar tot degeaba.

— Am observat și eu că dând din timpul și grija mea altora, devin mai puternic în a-mi învinge boala, de fapt pentru mine singura șansă de-a supraviețui este dăruirea de sine, spuse bărbatul.

— Poate tu știi, ai aflat cine ești și de ce existi. Ai sens acum și aici, eu tot mai des mă trezesc că sunt un surplus, o revărsare de care nimeni nu are nevoie. Poate pentru că dau ciuntit, egoist, nu dau din tot sufletul; nu pentru că n-aș vrea, dar n-am învățat cum să dăruiesc, toată viața am fost instruită cum să mă apăr. Ori, când e vremea să dai, devii

vulnerabil. Cred că numai oamenii puternici pot fi vulnerabili, doar cei care, orice ar pierde, rămân în câștig. Nu știu dacă mă înțelegi, nu e foarte clar nici în mintea mea.

– O, ba da, e clar ce spui, răspunse bărbatul. Trebuie să existe ceva dincolo de pierderile experimentate în relațiile cu oamenii, o bogăție primită din afara ta însăși, din afara sferei palpabilului, pe care s-o poți da mai departe.

– Așa cum poate doar Dumnezeu să dea, completă femeia.

– Da, la asta mă refer, în sacul lui Dumnezeu trebuie să existe și valori care nu se risipesc prin... risipire. Nu găsi alt cuvânt și râse încurcat.

– Da, spuse femeia, înțeleg, ai vrea să funcționeze o lege în privința dăruirii, cu cât dai, să ai mai mult, să nu te secătuiești dând și neprimind din direcția în care dai, să ai un surplus inepuizabil; ideea e creștină și există în gândirea lui Dumnezeu. Dar eu cred că experimentarea acestei legi e mai importantă decât cunoașterea ei teoretică.

– E tocmai experiența despre care încerc să vă explic, se fâstâci el, nu prea înțeleg teoretic, dar știu ce trăiesc. Înțeleg că viața mea, așa bolnav cum sunt, nu are nici o valoare în sfera normalului, dar cu toate astea eu mă simt tot mai valoros. Pe când ea, arătând spre Lacustra, are toate atu-urile să fie valoroasă în ochii oamenilor și de când ne-am întâlnit în autobus încearcă să-mi demonstreze eșecurile ei ca ființă. Trebuie să existe o valoare intrinsecă a ființei, dincolo de ansamblul de calități catalogate de societate. Altfel s-ar crea un dezechilibru în univers.

Abia atunci femeia îl privi mai atentă pe bărbat. Stătea pe bancă, dincolo de fată, și ori de câte ori privea într-acolo, chipul fetei de-o frumusețe caldă îi atrăgea și-i bloca privirea, încât nu reușise să treacă dincolo, să-l fixeze pe bărbat cu adevărat. Rămase mai mult decât surprinsă, vizibil încurcată: era un bărbat bine făcut, matur, cu trăsături puternice, cu ochi foarte adânci (într-adevăr, privirea avea ceva nelămurit), dar culoarea feței, culoarea... avea ceva nelalocul ei, o culoare pământie, ca de

argilă rece, o culoare de lut fără viață. Dacă el ar fi stat cu ochii închiși, fără să i se vadă strălucirea privirii, ar fi jurat că-i mort. Nu mai văzuse o astfel de culoare la oameni vii, oricât erau de bolnavi, dar el nu părea câtuși de puțin suferind, deși în câteva propoziții trădase o boală oarecare. Îi privi în grabă mâinile, aveau aceeași culoare, fără pic de sânge, mâini mari, fine, dar mâini de mort. Uitase fraza spusă înainte, își mută cu greutate privirea spre trandafiri și încercă să-și amintească ultima propoziție, era vădit tulburată, părea că el trăia cu-adevărat alături de propria stafie.

Cap VI

BĂRBATUL

Când Vomir împlinise 21 de ani, tatăl lui era îngropat de ani de zile, iar mama lucra din greu pentru casă, pentru cei doi băieți. Acum muncea și el; fratele mai mic abia terminase gimnaziul, mai avea ani buni de școală. O fire deschisă, tânăr energic, iubise munca și nu se revoltase din cauza sorții, poate mai târziu o să aibă timp de facultate, când vor fi bani mai mulți. Citea când putea, citea pe furiș, adesea noaptea, oricât ar fi

fost de obosit, nu renunța la bucuria lecturii.

S-a îndrăgostit apoi. Era o fată plăpândă și sfioasă, abia când vorbea despre viața cea veșnică se însuflețea, și-i străluceau ochii. Vomir n-o prea înțelegea, cum dă ea atâta importanță unui viitor incert, când ei trăiau în prezent, erau vii, tineri, îndrăgostiți. Citea acum și el despre simboluri, comunicare cu supranaturalul, despre sfinți și abandonare, citea adesea cărți care se contraziceau încât ajunsese destul de confuz, dar ea era la fel de luminoasă și încrezătoare, împrejurările nu reușeau s-o doboare deși părea atât de fragilă.

Vomir nu a fost întotdeauna turn, fusese înainte pion, dar când a rămas să susțină familia renunțând la avantajele personale, Vomd schimbă pionul și puse pe tablă turnul-bastion. N-a fost o piesă albă sau neagră, era cenușie, pe Vomir nu l-a înnegrit nici moartea tatălui, nici greutățile și lipsurile, nici neputința de a studia. Lua lucrurile cu o simplitate

dezarmantă, nu se revolta. Abia când fata firavă, piesă albă, se tot muta în preajma lui, spre disperarea lui Vomid, începuse să i se deschidă nuanța. Hotărî să acționeze mai stăruitor, chiar cu brutalitate. Gesturile fetei nu le putea dicta, trebuia găsită o modalitate să-i despartă, măcar temporar. Cerase de-aseenea ajutorul unui jucător delegat (erau cei care se ocupau de figurile albe, chiar dacă nu le puteau aduce în șah-mat, prin influențele puternice, violente, dezarmau pe unii până la inactivitate, cel puțin temporară).

Într-o zi Vomir s-a îmbolnăvit. Nu era aceeași răceală banală cu care se obișnuise datorită frecvenței lor, dar pentru că era prea pasiv în ceea ce privește propria persoană, n-a dat atenție. Era toamnă târzie, în drum spre casă simțea o amorțeală prin degete, prin ceafă, apoi totul a-nceput să se învârtă, să țopăie, fără sunet, într-o muțenie

neașteptată. A-ntins mâna să se rezeme de un copac, să simtă realitatea scoarței dure, dar copacul s-a tras înapoi; îi veni să zâmbească. Era o senzație nouă, chiar plăcută, fără durere, cu o ușoară greață. Oamenii i-au văzut clătinarea, l-au compătimit crezându-l beat, l-au văzut căzând peste frunzele galbene, apoi vomând. Se întorceau cu scârbă – ce tânăr și deja viciat.

Și-a revenit din leșin într-un târziu, palmele și fruntea transpiraseră, pulovărul era plin de resturile prânzului nedigerat, trecuse senzația de plutire, avea capul greu și o durere interioară ca o fabrică ce-și uruie mașinile pe dinăuntru.

În aceeași seară l-au internat. Un spital de provincie, acolo medicii n-au reușit să pună un diagnostic definitiv, au descoperit totuși că ar fi rinichii afectați. A fost transportat într-un oraș străin, oraș aglomerat, la o Clinică de Nefrologie, un spital nou, dotat cu aparatură din străinătate, medici tineri și foarte dornici de afirmare. În lunile următoare parcă trăia o viață împrumutată, sau în provizorat,

Turnul a fost pus la colțul tablei – acolo îi e locul chiar și-n jocul oamenilor, zâmbi stăpânul, un pătrat în rezervă. Cu puțină abilitate poate urma șah-mat. Sau ar putea fi scos de pe tablă așa cenușiu, cu-atât mai puțină bătaie de cap. Tot în câștig ar fi. Dacă totuși tratamentul îl va salva, pentru să de vindecare nu poate fi vorba, nu e vremea minunilor - îi pregătise alte pătrate: revoltă, durere, ură, lașitate, respingere, impotență, iar revoltă...până la urmă va capitula, tot va urma un șah-mat.

tot aștepta să treacă și să revină lucrurile la normal, să se întoarcă la slujba lui în orașelul prăpădit, la fata lui, la tachinările cu fratele prea mic ca să vorbească lucruri profunde, la dragostea mamei, ei da, chiar și la sărăcia de acasă, de câte ori le-a fost dat să aibă doar pâine în casă, dar ce contează acum? Trăia perioade de luciditate alternând cu altele confuze, era adesea sedat de medicamente, petrecea ore întregi sub

perfuzii, la radiografii, analize, tratamente cu antibiotice. Slăbise și nu se mai simțea bărbatul în putere și indiferent de altă dată.

Era dezbrăcat și îmbrăcat de alții, mai concret de altele, iar acum și-o dorea alături pe fata lui sfioasă și fragilă, dar atât de echilibrată și încrezătoare. Nici nu se îmbrățișaseră, nici nu se sărutaseră, tot amâna, în preajma ei siguranța-i de sine se topea, doar privind-o și era satisfăcut. Acum visa s-o aibă definitiv, îi închipuia trupul fără pulover, picioarele subțiri ce se vedeau prin fustele de vară, mâna îngustă pe care îi atrăgea privirea până spre umeri, spre gât. De ce n-a avut curajul, de ce nu-și crease momentul prielnic ca s-o atingă, s-o vadă cu totul. Acum ar fi avut nevoie chiar și de crezul ei despre viața cea veșnică, de imaginea paradisului, dar erau departe.

Era în clinică de patru săptămâni și nu se prevestea nimic bun. Ea venise o dată să-l vadă, dar Vomir era în perioada confuză, nici nu-și amintea clar ce-au vorbit, stăruiau lacrimile ei și mâna în mâna lui, apoi nimic. Imaginea se

suprapunea cu una oarecum grotescă. Poate în aceeași zi sau în următoarea – erau prea tulburi imaginile ca să-și amintească clar – venise o asistentă să-i pună o sondă vezicală. Îl informă despre ce este vorba, dar el nu cunoștea procedura, apoi ea s-a apropiat și i-a desfăcut nasturele de la pantalonii de pijama, după care i-a tras jos până la genunchi. El închise ochii de jenă, simți doar cum fata îi ia penisul în mână, îl dezinfectează, apoi cum prin orificiul urinar sonda îl arde prin interior pe întreaga lungime a uretrei, încât gemu de durere. Nu fusese atins în mod intim niciodată de-o fată, nu-și amintea nici atingerile mamei, iar acum o fată străină, pe care abia o văzuse de câteva ori, îl atinge în zonele cele mai intime, fie chiar din motive de boală. A perceput actul ca pe o traumă, mai ales că-i era imposibil să selecteze senzațiile în mod lucid. Se întâmpla ca în semiconștiență să confunde pe asistentă cu fata plăpândă care-l ținuse de mână, până cele două chipuri se suprapuneau.

Într-o zi a venit mama lui și a încercat să-i explice situația. Se vede că

plânsese și acum zâmbea timid, sforțându-se să-și ascundă disperarea. Vorbise cu medicii și fiul ei avea o disfuncție renală ireversibilă, un proces fără întoarcere, în câteva luni urma o blocare completă a activității rinichilor, supraviețuirea fiind posibilă doar prin hemodializă. Din fericire Vomir încă nu realiza necazul, nu-i cunoștea limitările. În câteva săptămâni au început ședințele de tratament care îi prelungeau viața. Avea timp să afle toate amănuntele, să guste o serie de trăiri frustrante, de momente disperate, viața lui devenise dependentă de-un aparat, o combinație complexă de metal, butoane și sisteme care-i absorbeau sângele. Aparatul devenise stafia propriei ființe.

În prima zi după externare, știind că peste trei zile urma să se întoarcă pentru obișnuitul tratament de dializă, își notă în caietul aproape plin cu citate și idei din cărțile parcurse (au fost ultimele pagini scrise, după care caietul ajunsese în pod):

„ Tu și cu mine! Tu metal, eu carne. Tu puternic, eu fragil. Ți-aș privi ochii, dar ești plin de pâlpâiri pe dinainte

și pe dinapoi, clipești din când în când în roșu, în albastru sau verde. Te-ating și îmi răspunzi – ești cald. Te-a încălzit sângele meu. Îl absorbi – fluid roșu – ca să mi-l înapoiezi curat. Urăsc puterea ta de absorbție, urăsc puterea ta de purificare, pentru că eu nu am ceea ce tu – monstru fără viață – îmi dai. Tu fără mine și fără sângele meu, n-ai sens, eu fără tine și dorul tău de a-ți rula motorul, aș muri, tot mai plin de mizerii; doar moartea ne va despărți. Dacă mori tu, ești înlocuit, dacă mor eu, va fi alt sânge. Singura șansă ca tu și cu mine să fim un întreg, ar fi iubirea. Dar cum să-ți iubesc metalul, cum ai putea să-mi iubești carnea? Două universuri tangente prin sângele meu.”

Cap VII

TREI PE-O BANCĂ

– Eu cred că există dezordine în univers. Nu poate fi echilibrat universul atâta timp cât e compus din vieți dezechilibrate, spuse Bici cu voce goală, fără patos, parcă ajunsese la concluzia aceasta de-un secol.

Fata își întinse picioarele obosite peste geamantanele așezate în fața băncii. Avea picioare frumoase, lungi, încălțată în pantofi cu toc înalt, întreaga ei prezență trăda o exagerată grijă pentru

sine, fiecare detaliu era studiat. Alături de femeia planturoasă, nemachiată, părea un bibelou.

– Mă dor picioarele, așa-mi trebuie dacă port pantofi incomozi, spuse ea.

– Viețile compun universul, ceea ce e viu și conștient de sine, reveni bărbatul la subiect. Apoi a tăcut.

Fiecare-și continuă gândul în sine.

„N-ar trebui să port tocuri, sunt și așa prea înaltă, mereu atrag atenția asupra mea” – gândi fata.

„Viața mea n-a contribuit cu nimic la echilibrul universului, cel puțin în ultimii ani” – își continuă gândul femeia.

„Boala mea putea fi motiv de dezechilibru, dar nu împrejurările conduc sinele, ci atitudinea față de ele, altfel m-aș fi împotmolit demult. Mâine trebuie să merg la dializă, sper să nu întârzie prea mult călătoria aceasta” – renunță bărbatul la gândul anterior.

„Am avut timp suficient să-mi găsesc sinele și acum nu mai am nevoie nici de mine însămi” - medită femeia.

„Mi-e poftă de cireșe iarăși, sau de pepeni, dar conțin multă apă și mult potasiu, nu-mi pot permite să risc la distanța aceasta mare de „nevastă-mea”, zâmbi Vomir.

„Când era mai mică fetița mea semăna cu mine, mi-era drag s-o privesc, acum s-a schimbat atât de mult, toate gesturile și mimica feței îmi amintesc de tatăl ei. Încep să-nțeleg ce simțea mama urându-mă” - se-nfioră Lacustra.

„Cât de frumoasă e fata asta de lângă mine; eu am fost o oarecare întotdeauna, parcă nu m-ar fi dorit nimeni niciodată – acum sunt grasă, dar ce contează, nu kilogramele mi-au făcut viața”.

„Lacustra n-a reușit să fie fericită” – gândi Vomir.

„Sau poate kilogramele mi-au făcut viața. Dacă aveam mai multă siguranță, o imagine de sine mai bună, nu m-aș fi căsătorit cu primul venit, încrederea în viață nu s-ar fi năruit ca un templu antic”.

„Credeam că doar eu sunt o însingurată și-o neînțeleasă, dar apoi am descoperit într-o zi că majoritatea lumii

se află într-o carapace a singurătății, unii în boală, alții în eșecuri” – filozofă în sine Lacustra.

„Poate ar fi trebuit să-i culeg o floare, în definitiv dacă ei îi plac...”gândi Vomir.

– Soarele s-a mutat și nu mai avem umbră, începe să-mi fie cald – spuse de data aceasta cu voce tare Lacustra.

Bărbatul se ridică și parcurse distanța până la grădina cu flori fără să privească înapoi. Lumea lâncezise în așteptare, după-amiaza era încă fierbinte. Câinele și copilul dispăruseră; în fața trandafirilor stătu îndelung până să se hotărască pe care să-l rupă. Nu miroși trandafirul, știa că ea o va face, zâmbi la gândul că poate și mirosul să conțină potasiu, potasiu ucigaș pentru rinichiul său zbârcit în inactivitate.

Cap VIII

COȘMAR

Ce frică-i fusese Lacustrei de bărbați, de atingere, deși cu cât creștea, tot mai multe priviri se opreau asupra ei. În societate era o domnișoară plăcută, deschisă, cu păreri clare, veșnic întrebând, zâmbind, dar când rămânea singură privirea luminoasă se închidea și renăștea Lacustra temătoare, șubredă, nesigură. Învăța mult, dar mecanic, fără să caute înțelesul lucrurilor, superficială în cunoaștere, incapabilă să se

concentreze în profunzime, parcă neinteresată. Semăna tot mai mult cu tatăl ei. Se privea în oglindă și recunoștea trăsăturile bărbatului nebun. Începea să aibă îndoieli cu privire la sine. Cât despre mama ei, relațiile s-au răcit definitiv. Nu se iubeau, se agățau una de alta ca să-și împlinească nevoi diferite: ea avea nevoie de ocrotire, femeia de prezența ei ca să-și mintă singurătatea. Ar fi avut o viață monotonă, chiar ternă, dacă sfârșitul de săptămână n-ar fi însemnat petreceri cu prietenii. Acolo era strălucitoare, se juca nestingherită cu privirile fierbinți ale bărbaților, cu buimăceala nevestelor, săgeta doruri ascunse, dar nu mergea mai departe, îi era teamă. Își câștigase o poziție de invidiat: frumoasă și echilibrată, dar inaccesibilă.

Coșmarurile reveneau rar în perioada aceea. Acum ar fi dorit o prezență puternică alături, mai ales un om cu care să vorbească. Prea mult a tăcut – prea mare era povara a două ființe în lăuntrul ei.

După câteva luni - tocmai își luase bacalaureatul - apăruse un bărbat

nou la petrecerile lor. Nu prea aflate amănunte, de fapt nu știa niciodată mare lucru despre ceilalți, mai ales despre bărbați. Ea, ocupată fiind cu învățatul, lipsise ultimele săptămâni de la întâlnirile din gașcă, așa că a fost plăcut surprinsă de noua figură. Acesta era unul deosebit, emana atâta forță încât o subjugă. Era prima prezență care-i capta interesul, mai ales că venea întotdeauna singur. Nu era tânăr, dar alura athletică îi reteza din vârstă. Se trezea gândindu-se la el. N-a putut să-și controleze joaca, așa cum făcea altădată, părea că devenise ea jucăria lui. Înțelesese mai demult, că datorită lipsei tatălui în copilăria ei, s-ar putea să dorească atențiile unui bărbat mai în vârstă, dorință pornită din subconștient, ca să compenseze lipsa respectivă, că în relație va căuta ceva patern și înțelesese iarăși că psihologii nu spun prostii.

Îi plăcea să danseze cu el. Uneori o speria atingerea posesivă, dar de cele mai multe ori el aștepta aprobarea din ochi. Într-o seară se treziră singuri, toți plecaseră, au rămas ei doi vorbind cum nu se mai întâmplase; Lacustra parcă-și

vorbea sieși, cu dezinvoltură, fără angoasă, râdea, erau orele în care se îndrăgostea. N-a acceptat să fie condusă acasă, dar înainte de a-și deschide umbrela, în stradă, el o cuprinse cu putere, o sărută, primul ei sărut adevărat; un sărut fierbinte, viril, după care îi atinse fața cu duioșie, îi sărută părul și tâmplele, degetele pe rând, palma stângă; o dezmierdă fără vorbe, cu ochii și buzele. Ploua, erau uzi și n-aveau cuvinte. S-a întors acasă amețită, într-o fericire vinovată.

Totul a durat până într-o după-amiază de vineri când venind acasă își încercă noua rochie cu care va merge la petrecerea de sâmbătă noaptea. Chiar ea propusese prietenilor o petrecere lungă, rochia albă cu o singură bretea pe umărul drept îl lăsase gol pe cel stâng, umăr ascuțit, dar care-i dădea un aer de adolescentă întârziată și îi contura mai clar chipul mat, cu fața ovală și ochii adânci. Era în sfârșit mulțumită. S-a hotărât să se culce devreme, să fie echilibrată și proaspătă; în după-amiaza aceea, ațipind în așteptarea mamei, coșmarul reveni cu o putere izbitoare.

Totul era atât de real, totul se întâmpla în camera ei de copilă, cu rochia ei albă, cu petrecerea de-a doua zi și cu bărbatul care-i subjugase voința. În chipul lui se văzu pe sine, parcă ar fi fost dedublarea ei în prezență masculină, apoi părul se decoloră și căpătă o nuanță grizonată la tâmple, iar în ochii bărbatului iubit recunoscă ochii tatălui, înclaudarea nereușitei, răbdarea așteptătoare a noului moment prielnic. Știa că visează, că nimic nu ar trebui să fie real, încercă să-și impună să se trezească, dar bărbatul nu pleca, o voia pentru sine, îi smulgea hainele, îi sfâșia pielea, o îmbrățișa cald ca apoi s-o trântescă goală pe podea pregătit s-o posede. Ea încerca să-i smulgă ochii știind că ei sunt forța care o paralizează, dar nu reușea decât să-i prindă părul scurt care îi aluneca printre degete. Se trezi trăgându-se de păr, speriată de moarte, dar atât de excitată încât nu știa dacă transpirația și bătaile precipitate ale inimii se datoraseră terorii sau dorinței.

N-a reușit niciodată să afle dacă bărbatul acela a fost într-adevăr tatăl ei sau coșmarul a reușit să suprapună

definitiv chipurile. Nici nu avea cum să afle, fotografiile erau distruse, nu aveau fețe, iar celelalte detalii, verificate chiar cu lupa, ofereau prea puține indicii pentru o identificare. Să se fi îndrăgostit și sărutat cu propriul tată? I-a fost frică să-i spună mamei, i-a fost frică să ceară amănunte de la prieteni, prefera mai degrabă o incertitudine care păstra șansa alternativei dorite de ea, decât realitatea îngrozitoare a descoperirii.

Nu a mai participat la petrecere, s-a izolat de prieteni, nu răspundea la telefon, nu a acceptat vizite, oricum nu s-a insistat în extrem, pentru că ciudățeniile ei nu erau o noutate. În zilele acelea s-a îmbolnăvit mama ei, nu era ceva grav, dar avea nevoie de o operație la genunchi. Cel puțin avea scuze pentru izolare, dar cine avea nevoie de scuzele ei? Din ziua în care o internă pe mama la ortopedie, coșmarurile deveniră prezente cotidiene. Prefera să stea lângă mama ei până și noaptea, să fugă de angoasa nesiguranței, a lipsei de ocrotire. În spital o lăudau pentru dragostea filială exprimată atât de convingător, dar cine o vedea pe

Lacustra cea ascunsă, cu piloanele
șubrede, gata să se prăbușească sub ploi
și umezeală?

Cap IX

TREI PE-O BANCĂ

Vomir culesese doar floarea, fără lujer, fără frunze, fără țepi. Lacustra își afundă fața între petalele trandafirului. Floarea era caldă, înfierbântată de la soare, păstra între petalele inferioare o urmă de umezeală. Femeia zâmbi privind-o:

– Când eram mică mergeam în cimitir și culegeam flori. Dacă se rupeau greu, în loc să îndoi tulpina ca să se frângă, trăgeam de ea și întotdeauna

gândeam că s-a agăţat mortul de ele şi nu mă lasă să i le iau. Fugeam îngrozită lăsând floarea să atârne.

– Mie-mi plac macii şi margaretele, câmpul e darnic – reluă Vomir.

– Ar trebui să ne mutăm pe altă bancă, ne invadează soarele, stăruie fata. Dar nu se mişcă nimeni. Eu – continuă ea, când eram mică mergeam cu mama pe malul râului şi căutam broscuţe şi mormoloci în loc de flori. Le aşezam în găleţică, apoi mă jucam ore în şir, le lăsam să se zbată în palme, apoi când ne întorceam acasă, le aruncam înapoi în apă. Eram sigură că mă vor aştepta şi că mă iubeau. Mama îmi tricota pulovere, fie iarnă, fie vară; mi-a tricotat şi-un costum de baie, era roşu, iar mie nu-mi plăcea. Fata tăcu, îşi continuă gândul fără cuvânt: sigur că nu-mi plăcea, mi-era ruşine, modelul găurit lăsa să se vadă sfârcurile sânilor care începeau să crească; mi-am promis că n-o să-mi oblig niciodată fata să poarte ce nu vrea, deşi acum observând că nu intervin în vestimentaţia ei de adolescentă, reuşeşte adesea să exagereze.

– Cât de mult iubeam apa, se lamentă în continuare Lacustra, și-am renunțat adesea să merg la râu pentru că urma să îmbrac costumul roșu, dar n-aveam curajul să-i spun mamei, oricum nu ar fi băgat în seamă părerea mea, era atâta tăcere între noi încât dorința personală ar fi sunat ca o petiție.

„Ce invazie de roșu – gândi femeia - trandafir roșu, buze rujate în roșu intens, macii, costumul de baie, nu iubesc culoarea aceasta agresivă, însă era culoarea iubită de fetița mea...

Cap X

REGINA

...Când mama ei o adusese la mine purta o rochiță roșie cu picățele albe, cu fundiță legată la spate. Era atât de fragilă. Nu era frumoasă, așa cum considerau oamenii c-ar trebui să fie copiii frumoși, era mult mai mult, era un amestec de copilărie și bătrânețe înțeleaptă în toată ființa ei. Cu fața mică, nas ascuțit, părul drept și rar, cu pistrui

pe față, pășind cu vârful picioarelor spre înăuntru, nu știai s-o iubești de dragălașă, sau să râzi de stângăcia ei”.

Era luna în care Bici divorțase și soțul ei își mutase lucrurile, se dusesse la alta. Viața ei n-avea nici un sens, nu pentru că se agățase de bărbatul acela, ci pentru că dezamăgirea a tot ce-i compunea existența – mai ales propria persoană – o acoperise asemenea avalanșelor de zăpadă distrugătoare în rostogolirea lor imprevizibilă. Era conștientă că niciodată, nici un bărbat nu va mai avea parte de atenția și afecțiunea ei, că încheiase definitiv o etapă. Oare ce sens va căpăta viața ei? Munca? Nu poate fi scop în sine până nu ai pentru cine să muncești. Cultura, muzica? Cum să te bucuri de frumos de unul singur, numai nebunii își ajung lor înșiși.

O mai avea pe maică-sa, țărancă înțeleaptă, dar fără harul de-a pricepe cum o femeie inteligentă și școlită, ca fiica ei, să eșueze? Când, uite, colo în sat, orice zgârie brânză reușește să aibă o familie, copii, un sens, iar fiicei ei, nu știe de ce, Dumnezeu nu i-a dat noroc.

Nu-i bună atâta școală, cărțile trebuie să fi fost de vină.

Fetița în roșu era de-o cumințenie ce da de bănuț. Bici, ocupată cu întocmirea și redactarea unei statistici, uitase de ea; cea mică, în bucătărie, pe același scaun pe care se așezase când intrase, se juca de ore în șir cu formele de pe fața de masă de mușama; își construisese o întreagă poveste cu flori, și fructe, și fluturi. Se întunecase când Bici sări ca arsă; aruncă foile cât colo, dar fetița zâmbi și o asigură că nu s-a plictisit, nici nu i-a fost frică, dar că îi este foame și e gata s-o ajute să pună masa. În acea seara vorbiră multe, ca două femei mature, despre copii, boli, singurătate, pisicile vagaboande și mărimea apartamentului. Au dormit în același pat și nu se știa cine pe cine ajuta, cine pe cine vindeca.

Fetița a rămas acolo după ce problemele din familia ei, legate de un copil mai mic, bolnăvicios, au fost oarecum rezolvate. Bici a vorbit cu părinții ei asigurându-i c-o să îngrijească de cea mică, îi va elibera pentru o vreme de prezența ei, ca să mai crească băiatul,

dar în inima ei începea s-o dorească definitiv.

Fetița primi o cameră, dar nu-și instală păpuși, ci cărți, caiete, hărți și multe casete lângă casetofon. Bici era la fel de prinsă în cariera ei ca mai înainte, dar cea mică nu se plângea să stea ore în șir acasă, singură în camera ei. Nu cerea nici prieteni, nici jucării. Avea o forță afectivă supraumană, de parcă toată dragostea familiei lor ar fi fost concentrată în fetița aceea plâpândă.

Bicide o ura pe micuță. Nu-i plăceau femeile, dar fetița aceasta – reprezentată pe tablă printr-o mică regină albă – îl înspăimântă definitiv. Fusesse atât de sigur de reușita partidei. Migălos până la umilință, reuși s-o poarte pe Bici prin pătratele cele mai hidoase ale rușinii, fricii, închistării, îndoielii, disperând-o până la a renunța la viață. Venise cândva un fir de lumină, nu avusese forță de albire, dar se pare că a semănat un grăunte de dăruire de sine, cea mai periculoasă sămânță,

care se dezvolta încet, dar sigur. În lumea lor, legea predominantă era egoismul. Deși plină de temeri, femeia-cal nu a putut fi reținută pe pătratul egoismului: sărea afară de îndată. Bicide nu putea intra cu tabla de șah în mintea ei, ea își păstrase dreptul – prin altruism – să fie manipulată doar din exterior, fără jocul complet controlat al creierului.

Însă când apăru micuța, sâmburele de renunțare de sine din femeie izbucni în lăstar, dădu în floare, legă rod, era pregătită s-o întâmpine. Fetița era strălucitor de albă, prezența ei avea forță de purificare prin iradiere, iar calul cu ochelari începea să părăsească pătratele alese de jucător sărind în cele din preajma fetei. Jocul deveni un infern. Se înteteau irumperile de lumină, Bicide era aruncat tot mai des din cauza forței lor din preajma tablei, piesele rămâneau nesupravegheate, libere pentru o

vreme. Era furios în neputința sa, își rodea unghiile lucioase prin mănua neagră, pe chipu-i frumos se adâncea zbaterea terorii.

Printr-un gest, o îmbrățișare, o întrebare, o atingere, fetița reușea să transmită afecțiune cu atâta simplitate, încât inima femeii se vindeca, își uita dezamăgirea, avea din nou pentru cine munci, pentru cine asculta muzică, descrie tablouri și coace prăjituri delicioase. Aveau prieteni, dar nici aceia prea apropiați. Doar munca și școala fetei o legau de societate, formal. Abia acasă începea bucuria de-a relaționa.

Au fost cei mai plini ani din viața femeii, cu puțin peste zece, anii aceia au contat mai mult decât o viață, și-au întins rădăcinile până în eternitate pentru că au deschis ușa încrederii în desăvârșire. Dacă doi oameni, care inițial n-au avut nimic în comun, nici dragoste, nici interes, nici vârstă sau preocupări apropiate, au reușit să pătrundă atât de profund unul în sufletul celuilalt, încât

fiecare pas făcut să descopere noi uimiri, un respect mai adânc și șansa dezvoltării continue, atunci care e capătul comunicării? De-acolo se deschidea infinitul. În unele momente de caldă adâncime, când răspunsurile nu mai nășteau întrebări, percepeau clipe care se dilatau, pline de lumină, de înțelegere fără cuvânt, de identificare a gândului. Parcă mintea uneia era prelungirea minții celeilalte și sinapsele între neuroni legau două sisteme nervoase într-un tot. Aceste percepții clare erau foarte scurte, prea scurte ca să fie fixate și cercetate, dispăreau înainte de-a le fi cucerit, dar experimentau adesea suprapuneri de gânduri, de propoziții sau întrebări rostite simultan, anticipau gândul celeilalte. Dacă comunicarea dintre doi oameni diferiți, finiți și cu defecte poate ajunge astfel de profundă, cum o fi comunicarea între ființele spirituale? Câtă bucurie în armonia acelor relații, câtă uimire a dezvoltării transcendente? Femeia experimentase gustul divinului și nimic n-o putea clătina. Filozofiile materialist-dialectice le aruncase la coșul de hârtii încă din studenție, mintea ei de

țărancă vânjoasă n-a înghițit niciodată evoluționismul natural, însă după trăirile de comunicare și dăruire de sine, prea abstracte ca să le descrie, dar prea reale ca să le nege, procese trăite constant în cei zece ani – nu aștepta decât întâlnirea cu divinul.

Bicide scoase un urlet înfricoșător de disperare. Această ultimă descindere de lumină fu atât de puternică, încât crăpă tabla în două. Șuvoaiele de lumină au fost, după venirea fetei, din ce în ce mai dese, iar Bici reacționa cu o dorință de schimbare atât de puternică, cum numai sentimentalele și iraționalele de femei pot s-o facă – gândi în ciudat Bicide. Acum nu mai putea face nimic. Partida pregătită de ani de zile, zi și noapte, îl ruină. Calul lui – iapă năvălă, femeie imprevizibilă – era alb cu ochelari roz pe nas. Pierduse! Urma să i se dea altă piesă.

Noaptea aceea o petrecu întins pe tabla crăpată, de pe care, cu

un gest de lehamite, mătură restul pieselor. Tremura. Nu era nevoie să raporteze eșecul, veștile acolo se transmiteau instantaneu prin curieri. Fusesse și el curier - josnică îndeletnicire - dar de sentimentul josniciei nu scapi nici dacă ajungi în ierarhiile înalte, doar că atunci compensezi cu invidia pe care o provoci în ceilalți.

Dacă ar fi fost om...ar fi avut uitarea, ar fi avut somnul și pacea, ar fi avut iubire, nu doar satisfacții reci, ambiția luptei, teroarea nesiguranței. Dacă ar fi fost om, n-ar mai fi avut puterea și nemurirea, ar fi fost o piesă în mâinile colegilor inteligenți, puternici și mârșavi. Dar drumul înapoi e închis definitiv, nici nu ar vrea înapoi, nu știe să mai vrea altceva, cât despre consecințele situației prezente - sunt și ele de temut.

Răsărea soarele peste femeie și fetiță când Bicide simți forța prezenței Maestrului. Se ridică în

picioare ocolindu-i privirea, nimeni nu avea curajul de a-l privi în ochi, risca să fie orbit. Era mai înalt, mult mai puternic și cel mai distins dintre toți. Frumusețea lui era totuși înspăimântătoare, datorită, probabil, puterii de dominare pe care o degaja chiar fără cuvânt. Era venerat cu teamă de fiecare supus. Bicide știa că-i cunoaște gândurile. Oare curierii servili să-l fi pândit pentru a-i pârî eșecul în vânarea unei avansări? Dar Maestrul era un bun strateg și conducător, un bun cunoscător al trăirilor frustrante. Îi citea chipul, cum Bicide învățase să citească chipul oamenilor. Maestrul știa că toți îl urăsc, dar îi ținea captivi într-o teribilă groază, le era teamă tuturor de puterea lui, de ireversibilitatea hotărârilor sale, și-l respectau cu adorare. Era suficient atât, nu-și mai putea permite iubire și loialitate, le avusese cândva,

acum rămăsese doar admirația rece.

În dimineața eșecului îl avansă pe Bicide în poziția de jucător delegat, cunoștea prea bine metodele de a-și îndatora supușii. Va rămâne în continuare în călcâiul calului cu ochelari, dar cu prețul propriei libertăți; trebuia s-o atace până la exasperare, s-o prigonească cu sălbăticia leului rănit.

Bicide se închină Maestrului și jură să-și răzbune înfrângerea. Știa că un eșec din această poziție însemna iar secole de curierat josnic.

CAP XI

TREI PE-O BANCĂ

— Cred că am fost o fetiță egoistă și crudă, spuse Lacustra. Nu mă gândeam decât la binele meu, nu am știut ce e renunțarea, în încăpățânarea mea de a-mi atinge scopurile eram capabilă să tac îmbufnată ore în șir sau să țip isterică, exasperând-o pe mama, până ceda. Când fiica mea a încercat să-mi repete experiențele, nu și-a atins ținta,

erau prea proaspete ale mele și mi-am dat seama că mă manipulează, așa că i-am ignorat ieșirile până a renunțat. Într-o seară mama m-a întrebat dacă sunt de acord să se recăsătorească. Găsise pesemne pe cineva gata să o iubească, să preia o parte din greutățile ei, să mă accepte și pe mine. Nici nu am lăsat-o să spună despre cine e vorba, eu bănuiam, iar respectivul se comporta ireproșabil față de noi, dar răspunsul meu a fost scurt și tăios: nu! De ce am răspuns interzicându-i? Poate că nu vroiam să trec pe planul doi în ceea ce privește interesul ei, căci despre iubire am avut întotdeauna îndoieli, deși am sperat toată viața să-i pot câștiga inima. Poate că am intuit că o prezență masculină în casă ar fi însemnat capătul regimului de teroare egoistă pe care îl mențineam cu grijă. Sau poate, pusă în fața unei decizii atât de mari, care ținea în mână răspunsul pentru viața a cel puțin trei persoane, m-am simțit atât de puternică, încât am vrut să testez dacă voi fi ascultată în hotărârea luată. Și sentința rostită nu s-a schimbat. Mama nu s-a recăsătorit și știu sigur că răspunsul meu a fost cauza.

Copiii sunt egoiști; dacă mă voi recăsători nu am să fac greșeala să-mi consult fiica, decizia va fi doar a mea.

– Ce mult timp ne trebuie să ne dăm seama că greșim, concluzionă Vomir, gândindu-se la gelozia ce i-o purtase fratelui său ani în șir, cauza unor conflicte ascunse și neînțelese.

Cap XII

POTASIU

Vomir începu dializele la Clinica de Nefrologie unde a fost depistată boala, dar nu putea să le continue acolo pentru că era prea departe de casă și pentru că nu aveau bani ca să-și asigure programul constant de tratament. Dializele erau gratuite prin lege, dar niciodată nu erau suficiente aparate, soluții și materiale consumabile, astfel ca toți bolnavii să beneficieze de tratament.

Astfel, avea loc o selecție; ca să intre pacientul în circuit trebuia ca toate celelalte organe ale lui să fie sănătoase, să nu aibă în antecedentele personale sau ale rudelor boli, trebuia să fie tânăr și rezistent, iar dacă avea copii mici, era mai sigură acceptarea sa. Argumentul forte rămăneau însă banii. Toți știau și nimeni nu riposta. Viața era mai importantă decât blocarea corupției.

Ori Vomir nu avea bani, dar împlinea celelalte condiții. A fost primit în programul de hemodializă într-un orașel de provincie, nu departe de locuința lor, dar lui îi era tot una. Pasivitatea față de sine însuși devenise morbidă, blocajul renal i se părea mai rău decât un cancer, pentru că nu mai ești liber, trăiești o continuă robie și fiecare ședință de tratament poate fi ultima, o boală cronică fără șanse de vindecare sau ameliorare, la care se adăuga supraviețuirea condiționată de tratamentul dur.

La început s-a supus din inerție, de dragul mamei și al fetei, apoi a început să citească, să se documenteze în ceea ce privește boala. Zâmbise a pagubă

când află că niciodată n-o să mai facă pipi: cel puțin n-o să mai frecventeze toaletele infecte, el nu mai avea nevoie; înainte de blocarea rinichilor urina litri întregi pe zi și devenise un motiv de glume între colegii de serviciu, fiind veșnic abonat la WC (îi spuneau domnul Pip). Atunci nu știa că boala renală începuse și se manifesta prin diureză masivă. În primele zile după internarea în spital i s-a cerut să adune toată cantitatea de urină emisă în două zeci și patru de ore, dar asistenta nu reușea să găsească suficiente borcane pentru a face față inundației de lichid galben, până la urmă veni cu un borcan din acelea în care mama lui punea la murat ardei umpluți cu varză, mai ales că perfuziile multe erau o sursă suplimentară de lichid în organism.

Acum ar fi reușit să explice cu terminologia de rigoare tot ce se întâmpla în corpul său. Probleme serioase avea să aibă cu mintea, nu cu trupul. Urma o serie de restricții: fructele și legumele proaspete nu puteau fi consumate, mai ales cele galbene, pentru conținutul mare de potasiu, care în

organismul sănătos s-ar fi eliminat prin urină; reținerea potasiului putea provoca blocarea mușchilor inimii, o moarte instantanee; apoi sucurile, supele, orice aliment cu conținut mare de apă era interzis, pentru că în timpul celor trei-patru zile, până la următorul tratament, toate lichidele înghițite rămâneau în organism, celulele se umflau de apă, organismul se balona, creștea presiunea în vasele de sânge, inima pompa din greu surplusul, creștea tensiunea arterială, durerile musculare înțepeneau mersul... oh, o serie de neajunsuri, ca apoi, la dializă, toate să dispară, lăsând în urmă un corp sleit, obrajii supti, slăbiciune, și șansa unui nou ciclu.

Un organism tânăr și cumpătat rezista. Dar în ce măsură va revedea munții cu rucsacul în spate? Nu va mai exista nici o vacanță, cel mai lung repaus era de trei zile, dintre care prima și ultima însoțite de tulburări, apoi „dorința” îl rechema la cuplarea la aparat. Această conștientă a dependenței îl înnebunea. Devenise un handicapat, un parazit, consuma milioane de lei la fiecare ședință de tratament cu frecvența

de două-trei ori pe săptămână, își pierduse locul de muncă, intrând în pensie de boală la douăzeci și trei de ani! Alterna între hiper- și hipotensiune, între sub și supragreutate datorită acumulărilor de lichide, îl așteptau osteoporoza sau depunerile necontrolate ce calciu – efecte secundare de neînălțurat.

Problema care îl dărmă definitiv a fost perspectiva impotenței sexuale. Întâlnise ideea în tratatele despre insuficiența renală cronică, apoi vorbise cu pacienții în timpul dializelor (în cele cinci-șase ore de cuplare la aparat aveau timp să discute despre o sumedenie de lucruri, știau ce se gătește la fiecare acasă, cum latră câinii vecinului, cât se plătește la cheltuielile de apă cu apometru personal, dacă nevestele îi înșeală și era de la sine acceptată ideea infidelității, cunoscându-și fiecare impotența).

Vomd începuse să controleze situația. O vreme, datorită internării într-un spital dintr-un oraș străin, pătratele erau de negură, deznădejde, neputință,

iar ce era mai important, fata-pion alb era ținută la distanță. Chiar și atunci când printr-un salt ea alesese să fie lângă el, apucase să-l sedeze încât nu reacționeze la lumină. Acum, deși erau împreună, planul era pregătit și era dur, precum un bolovan.

În zilele acelea află cu groază despre pierderea masculinității ce survine într-un interval de timp relativ scurt după instalarea insuficienței renale cronice. Conștientizarea situației funcționează cu efect de ghilotină: reteză orice sens. Nu că ar fi fost el un Don Juan, dimpotrivă, dar nu se mai putea agăța nici de relația cu fata. Nu putea s-o păcălească, nu putea nici să-i explice mare lucru, nu știe de ce, dar ei nu au vorbit niciodată despre sex, ca urmare, din săptămână aceea, a refuzat întâlnirile cu ea, deși fata începuse să se adapteze nevoilor de bolnav cronic, relația lor se aprofundase ca urmare a bolii, dar, atunci, nici unul nu cunoștea ceea ce el tocmai a aflat: nu va putea să-i ofere o relație sexuală

normală, nici copii, nici familie. Nu se putea trăi din imaginea paradisului oricât de strălucitoare ar fi fost, familia are nevoie de altceva, altfel nu e familie.

În nopțile următoare dormi puțin, își cerceta senzațiile. Era îndrăgostit, dar era cast. Crezuse în ziua în care, chiar bolnav fiind, o va putea strânge în brațe, îi va adulmeca pielea în fiecare unghi al corpului, o va săruta, atinge, gusta, o va iubi cum numai cel care nu mai are alt sens de a exista ar știi s-o facă.

Însă cum să reziste umilinței de a-și pierde treptat bărbăția? Va fi tot mai incapabil să facă față unei relații normale, libidoul va scădea, funcțiile masculine în descreștere îi vor diminua siguranța de sine; ca un cerc vicios care se rostogolește fără să-l mai ajungi din urmă.

Turnul-bastion era atacat cu brutalitate, cercul se strângea prevestind ultimele mișcări.

În nopțile acelea, plin de frustrări, s-a masturbat ori de câte ori organismul său reacționa: ca o răzbunare sau ca o experiență ce-i va fi refuzată ulterior,

datorită unor banale procese chimice. Își urmărea senzațiile, dorințele crescând, refulate mai înainte, în așteptarea împlinirii în doi; cu cât se apropia de orgasm apăreau imagini necontrolate în minte, apoi rechemate, savurate; gema înciudat și o lua de la capăt. În nopțile acelea ar fi fost gata să posedate prostituate, țigănci, pe orice fată care ar fi vrut, nu mai conta protecția față de boli, care boală ar fi mai cruntă decât a lui? Dar cunoscute-i cumpătare nu lăsa gândul să se transforme în fapt. În nopțile acelea și-a dezvirginat mireasa – refuzata mireasă – când blând, când sălbatic, fie plângând, fie înjurând. Între două orgasme își contempla viața, pe ce lucruri mărunte se năruie: câteva amigdalite purulente, netratate, transformate în nefroze, un blocaj renal stupid declanșat, câteva devieri hormonale cu efecte psihice devastatoare și o mare lipsă de sens, relații ucise, fete cu păr moale și imagini paradisiace părăsite în confuzie.

*Vomd încercă o nouă casuță.
Până atunci nu-și putuse purta
turnul în imoralitate (pătratele*

lui preferate, cu dublu efect: fizic și psihic), bastionul fusese prea tare în a se lăsa dărâmat, așa că jucătorul mută cu nesiguranță, foarte atent la reacțiile omului. În cele din urmă fața încordată se destinse într-un rânjel: funcționează! drum liber spre câștig. Șah!

Vomir se simți atacat de un gând nou și teribil, îl știuse rău de la bun început: nu, aceasta nu e răzbunare! Ce sens a avut cumpătarea sa de până acum? Doar pierderi. Așa că se aruncă în relații cu femei de toate felurile. De-a valma. Nici nu-și imaginase ce ușor poți provoca relații. Nu căuta stabilitate, era doar graba de a o lua înaintea impotenței, poate, de fapt, înaintea morții. Nu-și putea permite stabilitate datorită imaginii fetei, care stăruia în fiecare scenă de iubire, în fiecare discuție mai serioasă; apoi refuza statornicia datorită bolii care, în curând, îl va reduce la incapacitate de a continua. Au fost femei care ar fi dorit să-i stea

alături, descoperiseră firul de suferință și profunzime a trăirilor lui (și, oare, ce este mai atractiv sentimentului matur al femeii, decât nevoia bărbatului de a fi urmat într-un suprem sacrificiu ce asigură aureola de sfânt) dar el în aceste momente rupea relația, intuind pericolul. Răzbunare și atât! Șase femei au fost victimele nevoii lui, dar sentimentul nu semăna deloc cu cel al victoriei. Era epuizat, scârbit de situație și îi era rușine în special de fată, a cărei prezență o respinsese constant în toată această perioadă.

Turnul nu lupta cu sinele, era în spatele perdelelor un luptător aprig și exersat care l-a plasat într-un nou pătrat, de fapt consecința inevitabilă a mutărilor anterioare: dezgust de sine, culpabilizare vecină cu nebunia, apoi poate urma șahmat.

Se detestă pe sine, își detestă viața și boala, și sexul; îi era ciudă pe mamă, pe fată, chiar și pe fratele său

tânăr, sănătos și inteligent. Era atât de dezamăgit, încât începea să i se taie și firul care îi mai conserva viața, mai bine nimic decât astfel. Era mai de dorit moartea, decât amăgirea în care căzuse. Împrejurările i-au fost favorabile, ajutându-l să hotărască înainte de-a pune valorile în balanță. Cumpără pentru acasă câteva legături de banane și cireșe. El putea să guste astfel de bunătăți doar în timpul dializei, în primele ore de tratament, chiar și atunci moderat, pentru ca potasiul să fie eliminat la timp. Acasă însă, în ziua aceea, nu era nimeni. Era cald, iulie fierbinte, i se părea interesant și neverosimil să fie ucis de niște banane. Privea cireșele mari și pietroase; cireașă ucigașă – își spunea, îi zâmbea, îi trecea luciul de-a lungul buzelor într-un gest copilăros, apoi savurând fiecare bob îl mesteca reținând sâmburele în gură până devenea alb și lucios. Se adunase o grămăjoară de sâmburi. Scria cu ei cuvinte – la început din două litere, apoi tot mai lungi cuvinte, până a terminat toate cireșele. A mâncat și bananele, apoi a aruncat repede rămășițele într-o pungă de plastic ca să nu fie descoperite

de familie. Nu s-a-ntâmpat nimic. Poate sunt povești – se gândi el – ce absurd, să mori din cauza bananelor galbene. Cumpătat fiind n-a exagerat în acumularea de lichide, dar când sosi ziua tratamentului, nu s-a sculat din pat, a rămas acasă. N-a băgat nimeni de seamă, nimeni nu-i ducea grija, fusese atât de echilibrat și adaptabil în noua situație. A ieșit doar după-amiază din casă ca să-și cumpere o nouă porție de banane și vișine de data aceasta – tocmai apăruseră vișinele. Le-a mâncat la fel de tacticos, stând de vorbă – în gând – cu ele. Trecea degetul peste curba ușor convexă a bananei închipuindu-și sprâncenele arcuite, ca niște semne de întrebare, ale fetei, apoi atingând concavitatea fructului își închipuia gâtul coborând spre umăr. Desfăcea coaja și mirosea miezul, dar nu avea aroma pielii de femeie. Nările îi erau pline de mirosul ureei, la fel respirația. Își simțea corpul încărcat de toxine. Tenul căpătase de luni de zile culoarea cadaverică specifică cronicilor renali. Începea să perceapă cu eforturi de luciditate devierile psihice de care sufereau colegii lui de dializă, pe

care începuse să le aibă și el: nesiguranța și anxietatea continuă, invidia camuflată pentru toți cei sănătoși și întregi, și o nesățioasă nevoie de ocrotire, de asigurare; fiecare se agăța de ceva, de cineva, cicălitori în extrem, sensibili și susceptibili față de orice afirmație care-i atingea. Și răutăcioși, da, răutăcioși până la cruzime, blânzi și drăguți doar când interesul dicta. Nimeni nu zâmbea sau complimenta fără interes meschin: fie și doar din mania de a fi băgat în seamă, compătimit, acceptat și iubit, deși compătimirea era cel mai disprețuit sentiment de către bolnav; prea umilitor pentru grămada de bărbați virili și promițători ce-au fost înainte de a se îmbolnăvi. Pe zi ce trecea, Vomir le aparținea tot mai profund.

Începea să împartă lumea în două: noi – cronicii, și restul, care oricum erau, urâți, proști, săraci, divorțați, aparțineau grupei privilegiaților. Așa nu, mai bine deloc! Și-apoi nu oricine poate să moară atât de frumos: răpus de un buchet de banane, mă rog... acum de două, pentru că primul buchet a fost doar preludiul fără

efect. Ar fi cumpărat mai multe, dar erau scumpe și ar fi atras atenția familiei, toți banii lui erau pensia de handicapat, prea puțini ca să-ți cumperi moarte elegantă.

Trecuseră însă trei zile de când mâncase fructele. Picioarele i s-au umflat, la fel podul palmelor, obrazii erau plini. Mai toată ziua citea: manualul de psihologie al fratelui său, filozofia, istoria, cărți din care cel mic se pregătea să-și obțină bacalaureatul, se pregătea pentru facultate. Dar gândurile îi poposeau în amintiri, puține amintiri.

Sosise momentul cel mare, zarurile erau aruncate, în trup toxinele lucrau. Vomd cunoștea trupul uman, revărsările de hormoni, patimi în vârtoare, lupta pentru conservare, doar în minte avea interdicție de pătrundere, iar aceasta în funcție de culoarea și nuanțele pieselor.

În seara aceasta Vomd văzu în sfârșit barierele lăsându-se și pătrunse în creierul piesei sale. Mai pătrunsese și-n alții înainte. Au fost partide grele în care lucraseră în echipă, atunci forța

lor era greu sau imposibil de stăpânit. În scurt timp piesele capitulau definitiv, deveneau violenți, criminali, sufereau de nevroze, se sinucideau...

Acum nu chemă pe nimeni în ajutor, a vrut să-și savureze singur victoria, oricum curierii mărunți au avut grijă s-ajungă vestea la cine trebuia. I se recunoșteau meritele, a fost o partidă grea, cu suișuri și coborâșuri, cu fata aceea în continuă amenințare. Dar pătratul „boală incurabilă” e greu de trecut fără aripile frânte.

În seara aceea simți primul semn alarmant. Se spală pe dinți, dar duhoarea de uree trecu peste gustul mentolului și când să se așeze în pat realizează că avea nevoie de un efort considerabil, picioarele nu-l ascultau. Nu-și putea coordona mușchii, nu avea dureri, doar o detașare lucidă, ca o plecare. Mai mult se târî spre pat, se cățăără prin forța brațelor, era încă puternic, așteptă, dar în poziție

orizontală nu se întâmpla nimic. Nu-i era somn, încerca să-și urmărească trăirile.

Creierul turnului lucra tot mai încetinit. Erau puține pete luminoase acolo, ca niște licurici în negură grea, în rest Vomd se simțea ca acasă, cunoștea gândurile pe care le insuflase, erau de-a valma așezate în amintiri, durerile sufletești blocau circulația informației. Se făceau tot mai puține sinapse între neuroni, era ca o adormire definitivă. Va rămâne în creier până totul se va fi oprit, de-acolo își va striga triumful. Simțea cum în jur se adună tot mai mulți curieri, car nu intră în creier, așteaptă la creștet. Egoist, nu-i invită înăuntru, deși le cunoștea curiozitatea.

Știa că procesul e ireversibil, deci e-adevărat, bananeleucid.

Vomir scria poezii încă din gimnaziu, dar prefera să le știe mângălite pe caietele lui, nu erau pentru ochi străini. În ultimele zile se fixaseră câteva

versuri în gând și nu voiau să plece. Luă o foaie și le notă, apoi încercă să anticipeze: dacă în seara aceea va termina poezia, va muri, dacă nu, va prinde răsăritul. Afară începea să se întunece, pe foaie scria:

*mi-am legat durerea
ca o-ntrebare cenușie
de gât
privirea ta –
voal de mireasă sfâșiat
atârnă fără nuntă
agățată de ultimul neuron
viril*

Cap XIII

TREI PE-O BANCĂ

— Sunt divorțată de 6 ani — spuse Lacustra — în șase ani am primit flori de trei ori, fără ca acest trandafir să intre la număr. Înainte primeam des, dar ele nu reprezentau decât o vamă după război, pentru a implora mutarea graniței dinspre tăcerile tot mai lungi spre armistițiu.

— Eu nu primeam flori ca să ne împăcăm, preluă gândul femeia. Doar prietenii de familie îmi aduceau flori și

uneori colegii de serviciu. Când ne certam, deși rar, se întâmpla să mă lovească, atunci întotdeauna cedam. Mă indispunea situația umilitoare în care ajunseseam, dar el credea că așa mă îmblânzește, că așa e cu femeile, doar bătute își văd de treabă și își respectă bărbații. Mă mir și acum, cum poate un om intelectual să mai creadă în dominarea prin violență. Cu fiecare ceartă mă pierdea, mă împrușcam sufletește.

Cap XIV

GOLICIUNE

Era ca și cum mă mutam din mine – depănă în gând femeia. Îmi luam sentimentele, dorul, atenția, interesul cel avusesem pentru el și le puneam vraf, le depozitam departe de noi, de el și de mine, în așteptarea cuiva care să le dorească, să le aprecieze, chiar să le valorifice. Rămâneam tot mai goi unul de altul, ni se înstrăinau privirile, așteptarea murea și un neinteres plăpând se așternea peste tot ce însemna

împreună. La început m-am speriat și am vrut să lupt, mi-era teamă de singurătate, de înstrăinarea de mine. Bănuiam cum vor crește complexe ca simfoniile lui Wagner, demonice, devoratoare și cu o forță de dominare până la depersonalizare. Mă vedeam tot mai grasă. Seara când mă așezam în pat așteptam întotdeauna ca el să se culce mai repede, să adoarmă, îmi făceam de lucru prin bucătărie până-l auzeam sforăind, uneori trebuia să aștept mulțisor, dar oboseala de constructor, băutura și cina copioasă îl răpuneau până la urmă; nu aș fi suportat să-l mai simt atingându-mă, devorându-mi rezistența prin mormăieli și forță ca apoi să mă posede victorios. În aceste seri, după ce se elibera, cu un gest care s-ar fi dorit afectiv, mă pișca de bărbie încercând să-mi transmită că n-am cu cine mă pune, că dacă sunt cuminte va fi un bărbat norocos, în definitiv, găteam pe gustul lui, multă carne și grăsime, casa era curată, câștigam bine și aveam forță cât trei, mai eram și deșteaptă. Credea că menirea mea începea și se sfârșea prin ceea ce reușea să-mi ofere el ca bărbat.

Încercasem să comunic, să-i explic nevoile mele sufletești, mă privea de parcă aş fi citit cu voce tare un articol dintr-o revistă în altă limbă, părea uimit și speriat, apoi râdea ca de o glumă și mă-ntreba dacă e gata masa. Țin minte că am făcut încercări serioase în a recupera relația, care se rostogolea precum viitura într-o inundație; odată când avusesem invitați prietenii lui la aniversarea zilei de naștere pe care hotărâsem să i-o serbez și părea relaxat, inteligent și spiritual, chiar participase activ la discuții despre artă, psihic, nevoi, credeam că am prins în mâini cheia spre suflet. După ce musafirii au plecat (încă se mai auzeau vocile lor bâjbâind spre liftul blocului) și m-am întors spre el dornică să continuăm comunicarea doar noi doi, incluzând problemele concrete cu care ne confruntăm, ochii lui erau străini, ca și cum aş fi plecat și eu, sau poate că ar fi plecat el, așa că am rămas același cuplu inert, greoi în comunicare, în care lumile personale nu aveau nici o tangență. Răzbătea din privirea lui doar o dorință trupească care m-a străpuns până în

stomac. Mi s-a făcut frig, am simțit cum îmi tremură tot corpul, am închis geamurile care au lăsat să iasă fumul tăios din cameră. Atunci am realizat un adevăr tăios, care n-a mai plecat din gândul meu: trăiesc cu un străin, împart patul cu el, dar mi-e adesea greață de el, problema e că situația e de neschimbat. În seara aceea n-a insistat, s-a culcat fără cuvânt, iar eu am lungit momentul culcării până înspre dimineață, am avut scuza spălatului vaselor, a dereticării prin apartament.

Când în alte seri, la culcare n-aveam astfel de scuze, apelam la statistici, fișe și tot ce ținea de serviciul meu. Ajunsesem să-mi aduc acasă o mare parte din muncă, doar ca să am motiv pentru a rămâne seara până târziu. El accepta scuza, mă admira pentru forța de muncă, salariul meu creștea vertiginos și aprecierile la locul de muncă de-asemenea, eram cea mai harnică și conștiincioasă persoană din tot Institutul, dar cine cunoștea motivația muncii peste normă?

Mă culcam târziu, el se ducea devreme pe șantier, nu mă trezea pentru

dorințele lui din respect pentru oboseala mea, deși îl simțeam adesea tensionat. Cu cât mai concrete erau aprecierile profesionale, cu atât se răceau cele legate de ființa mea, de feminitatea mea, de valoarea intrinsecă. El nu avusese astfel de remarci niciodată, nici chiar în perioada de curtenie, dar pe atunci mai aveam eu o imagine de sine satisfăcătoare, însă cu cât mă mutam din mine, cu cât mă retrăgeam – intuind dezastrul – mă simțeam tot mai diformă. Mâncam mult, era unul din puținele lucruri pe care le făceam cu plăcere, cu destindere și bucurie, mi se lățise fața, aveam cearcăne mari, părul căzuse, dar și așa eram prea demoralizată să acord timp imaginii fizice, mă îmbrăcam fără gust, purtam aceleași haine până eu însămi mă plictiseam de ele, și apoi le dădeam la vreun sărac, să nu le mai văd niciodată, pentru a începe traviul unui alt rând de haine. Nu fusesem vanitoasă niciodată – acum nu știu dacă e bine sau rău acest lucru – nu fusesem femeia care să atragă, să se etaleze în feminitatea ei de dorit, dar când am început să gust adâncimea singurătății, m-am

cutremurat. Înconjurată de oameni – și atât de singură. Dacă aș fi fost într-un pustiu aș fi vorbit cu cerul, cu nisipul și vântul în furtună, aș fi luptat să trăiesc, să mă apăr de sete, de arșiță, de moarte. Aș fi căutat o oază, aș fi avut un scop să înaintez, iar dacă aș fi murit, n-ar fi fost o sinucidere, aș fi căzut pe front la datorie. Dar așa, înconjurată de aprecieri verbale și materiale la Institut, printre prieteni – prietenii soțului – cu un bărbat viu și viril în casă – totuși singură – cum să stau de vorbă cu soarele și vântul? Vorbeam cu oamenii, dar în gol, luptam în furtună, dar fără sens și nu aveam perspective. Cât timp? Ce va fi după? Era ca un provizorat, unul incert, care se prelungea fără să promită vreo schimbare. Începeam să mă gândesc la mine ca la un obiect. Un obiect vorbitor, harnic, bine instruit, puțin prea mare și incomod chiar lui însuși prin proporții. Aș fi iubit, dar pe cine? Aș fi alintat, dăruit, plâns, luptat, dar pentru cine? Afectivitatea și sensul meu stăteau așezate în stoc într-o magazie, așteptând – nici eu nu știam ce.

Bicide ținea frâiele cailor în mână, îi pusese să tragă la același jug, dar în mod diferit. Piesa cu ochelari încă nu era neagră, rezista atacurilor, deși își schimba nuanța spre închis cu fiecare căsuță: dezapreciere de sine, muncă exagerată, rușinea recunoașterii publice a eșecului, lipsa de perspectivă, toate erau pătrate care întunecau. Dar era neașteptat de stoică în rezistență: bătăi, înjurături, bețiile lui și încă nu ceda.

Hotărâse o ultimă lovitură: o altă femeie. Bici, cu principii de fidelitate foarte clare, nu va divorța, nu-l va părăsi, va suporta prezența celeilalte până forțele ei vor capitula, atunci el îi va invada mintea.

Acesta a fost eșecul lui Bicide, nu s-a așteptat ca piesa-cal negru să ia decizia de divorț, să-și părăsească pătratul pentru a sări într-o relație definitivă cu pionul acela vulgar – simplă momeală.

*Femeia părăsită câștigă teren.
Rămasă singură recâștigă
timpul, singurul lucru valoros
care poate descoperi prețul...*

Atunci când el divorță, n-a vrut să spună deschis despre ce este vorba, ci m-a lăsat să descopăr singură. Era vorba de o altă femeie. O fată bine făcută, moda actuală ar fi numit-o durdulie chiar, (lui nu-i plăceau fetele slabe, era lipsit de finețe și fragilitate în toată esența lui) îmbrăcată în pantaloni și pulover mulate exagerat, cu buze senzuale, părea o iapă focoasă și nerăbdătoare fremătând de mirosul sângelui, de lupta în care urma să intre. Alături de ea părea că-i sunt mamă, blajină, mult mai grasă, ridată și înțeleaptă, părea că înțeleg totul și sunt gata să-i dau sfaturi despre cum să se comporte cu bărbatul pe care tocmai l-a ademenit. Nu m-am bucurat în fața acestei priveliști, era puternic în dezavantajul meu, dar am înțeles că lipsa mea de feminitate l-a îndepărtat definitiv, că indiferent dacă ea va găti

bine sau nu, va ține casa curată sau nu, va avea succes profesional – dacă avea vreo profesie – sau nu, cu ea va fi de la egal la egal în ceea ce privește comunicarea simțurilor, plăcerilor, dorințelor, că noaptea nu se va ști cine pe cine domină, cine pe cine răpune...

Cu toată durerea, m-am simțit extrem de liberă. Am fost totdeauna de acord că libertatea în sine e dureroasă, pentru că te condamnă la singurătate. Numai oamenii cu-adevărat singuri sunt liberi. Asta doare, de aceea majoritatea preferă robia. Poate mă eliberasem inclusiv de mine; munceam, gândeam, ascultam concerte, mă plimbam fără mine, sinele meu era încă înmagazinat într-o așteptare.

Atunci nu știam că această așteptare va fi împlinită de un copil, de o fetiță cu pistrui și fața ascuțită, că ceea ce n-am putut comunica oamenilor maturi, intelectualilor, părinților sau prietenilor, voi putea vorbi cu un copil sub zece ani, că toată înțelepciunea și experiența mea vor fi în minoritate față de puterea ei afectivă. Nu mai conta cum sunt, cu pielea feței căzută asemenea

unui bulldog, cu ochelarii imenși pe fața imensă, cu părul necoafat și mersul de rață îndopată, cu hainele schimbate rar și zâmbitoare în fața farfuriei pline; ea mă iubea, împreună cu, sau în ciuda defectelor mele. Mânuțele-i subțiri și decolorate se strecurau cu încredere în jurul gâtului, mă îmbrățișa ori de câte ori treceam în camera ei, ciripea veselă prin toată casa, îmi decupa felicitări, punea flori la presat ca să le strecoare în cartea pe care o citeam, se scula dimineța devreme ca să mă vadă pregătindu-mă de serviciu și niciodată nu era somnoroasă, sau nu uita să mă sărute, să-mi dea sfaturi ca o bunicuță cum să trec strada, să am grijă de mine, să nu-mi uit abonamentul, etc. Mă întorceam acasă în jurul prânzului, pentru prima dată, după atâția ani, mi-am schimbat orarul la locul de muncă. S-au mirat oamenii (deși toți știau de existența fetei, de forța iubirii ce schimbă cursul existenței). Ea pregătea farfuriile pe masă, împătura șervețele, culegea flori de pe marginea drumul și le așeza într-o vază micuță roșie, în mijlocul mesei și m-aștepta să pun mâncarea.

În anii aceia, văzând-o cum crește și înflorește sub ochii mei, toată rezerva mea de sens, grijă și afectivitate a fost pusă în circuit. Și-am învățat despre comunicare și nevoi sufletești, ceea ce oamenii mari n-au putut să mă învețe: nu cuvintele comunică, ci inima.

Bicide fornăia încrunțat, era sub jurământ și se hotărî să lovească crud și definitiv.

Cap XV

TREI PE-O BANCĂ

– În ce măsură ne determinăm noi înșine viața? Marea majoritate a elementelor care ne influențează existența sunt din afara noastră sau le primim fără să fi fost întrebați dacă le dorim, argumentă Lacustra.

– Nu spui o noutate, îi tăie avântul Vomir, Solomon înțeleptul ți-a luat-o înainte: „Totul atârână de vreme și de împrejurări” spunea el.

– Eu până nu demult credeam într-un autodeterminism, continuă ea.

Credeam că atitudinea e prioritară împrejurării, că dacă lupt, gândesc pozitiv, îmi fixez ținte, termene, nu mă las doborâtă de dezamăgiri, ci caut partea bună a lucrurilor, voi învinge. Aiurea! Am obosit să fiu întotdeauna pe fază, să zâmbesc când aș țipa, să spun „nu-i nici o problemă” când probleme sunt grămezi, nerezolvate și parcă nerezolvabile. Lucrez cu un dat clar: oare din ceea ce sunt, ce este al meu? Nu eu am ales familia în care m-am născut, neînțelegerile părinților, genele moștenite care mă fac să semăn cu tata, înclinațiile și temperamentul care-mi dau de furcă mai mult decât altora; societatea aceasta, țara aceasta, tranzițiile trăite, munca de-o viață al cărui rezultat îl poți pierde printr-o singură mișcare politică – independentă de tine...ce am ales eu?

– De ce te plângi de societate și politică atâta timp cât prin aceeași probabilitate puteai să te naști într-o țară mai dezavantajată decât aceasta? Întrebă Vomir. Cât despre genele moștenite nu pare să fii în cea mai dezastruoasă situație, tot fetele frumoase sunt cele care se plâng!

– N-ai înțeles, încercam să argumentez că omul nu-și determină existența decât într-un procent neglijabil, că fiecare se raportează unui dat, deși crede că e liber să-și modeleze destinul...

– Tocmai asta e – libertate într-un cadru prestabilit. Cadrul diferă de la om la om, dar abilitatea de-a folosi limitările pentru a te putea dezvolta, iată, aici e arta de a trăi!

– Pe ce bază se hotărăște cadrul vieții și cine e responsabil de ea? Cum să fiu eu trasă la răspundere pentru ceea ce nu eu am ales? Că o anume direcție e bună și nu alta, cine a decis?

Cap XVI

AMORTIRE

Cine a hotărât când și cum să moară mama? se întrebă ea - când și cum să rămân singură, terorizată de imaginile din mintea mea?

Internată fiind, Lacustra își veghea mama până la epuizare.

Nu-și vorbeau. De multă vreme n-aveau ce-și spune, ba chiar le era frică să rămână împreună mult timp ca nu cumva oboseala, tristețea, extrema singurătate să spargă coaja seminței și să

iasă la iveală întrebări stânjenitoare. Doctorul care urma să facă operația, asistenta cea sfrijită cu buzele rujate exagerat, femeia care aducea masa într-o zdrăngăneală enervantă a vaselor de metal – iată cu ce-și umpleau golul depărtării sufletești. Discuții pe cât posibil despre alții, arareori propoziții simple despre: cum ai dormit, ce s-a dat la micul dejun, la ce oră să vin mâine la clinică, dar nu întrebări care să dezvăluie grijile lăuntrice - pitite pentru totdeauna de ochiul celeilalte. Al cui să fi fost handicapul comunicării? Al mamei care din teama de-a nu-și pierde fata a luptat ca o leoaică înfruntând un soț tiran, o societate care a respins-o până la urmă chiar și pe copila care plonjase în teroare? Care lob al creierului să se fi închis definitiv?

În blocul vecin, într-o familie de alcoolici, o fetiță fusese izolată de societate. Părinții lipseau cu zilele de acasă, iar când veneau erau beți, se certau, țipau, spărgeau. Nu se despărteau, erau prea slabi să poată trăi unul fără celălalt, o relație bazată pe neputință și ură. Fetița primea adesea

mâncare de la vecini, iar când părinții n-au mai plătit cheltuielile de întreținere și-au vândut apartamentul pe nimic, fetița și-a găsit loc în pivnița în care intrau și câinii vagabonzi. Să fi fost norocul, sau neșansa ei - pentru că au fost singurele ființe care au reușit să-i transmită afecțiune, iar ea a început să imite comportamentul lor. Trăiau într-o relație ciudată, câinii aveau nevoie de ea, căci era sursa lor de hrană (rămășițele primite de la vecini se împărțeau frățește), iar ea avea nevoie de câini pentru căldură și afecțiune. Schelălăiau și lătrau la unison, iar micuța a încetat să vorbească (sau poate a uitat), mergea în patru labe, stătea cu limba atârându-i din gură și ochii sălbatici, până când a fost dusă la Casa de copii. Ziarele au făcut mare vâlvă. Oameni de știință încercau să explice fenomenul, psihologi făceau pronosticuri privind recuperarea ei. Concluzia a fost că există un centru al vorbirii în emisfera stângă a creierului uman, care se dezvoltă într-o anumită perioadă a vieții, iar dacă în timpul acelei perioade stimulii pentru comunicare verbală sunt slabi sau

absenți, zona se atrofiază, rămâne un gol care nu va mai putea fi umplut niciodată.

În ce măsură o fi fost afectat interiorul Lacustrei, în ce măsură e capabilă de relații, de investit încredere, de deschidere fără teroarea deconspirării, a vulnerabilității?

În zilele acelea de nesiguranță, mama ei muri într-un accident medical stupid: embolie.

Ladragon cântări câștigul: slabul echilibru creat, ca o simbioză morbidă între cele două femei s-a rupt. Calea spre minte era mult mai largă. Dereglările psihice erau unul dintre colțurile în care putea strâmtori piesele-nebun. După ce o plimbase în diagonală pe toată tabla de șah, de la veselie exagerată la crize de plâns și spasme, o ținuse într-un colț ademenindu-i în preajmă un alt pion nebun. Tare-i plăceau jocurile de nebuni: unul cu cap negru, altul cu cap alb – tocmai potrivit pentru a gândi, trăi, plănuși pe dos de cum ar fi cerut nevoile celui alt.

Singura grijă era teama de-a nu izbucni șuvoiul de lumină din izvorul ascuns. Încă puțin timp în întuneric, cât să cuprindă întreaga minte, să-i slăbească rezistența pentru totdeauna, pentru ca șoaptele lui să fie percepute ca propriile gânduri și dorințe. Broboade de transpirație cădeau pe tabla metalică. Fiecare zi, fiecare noapte era o șansă de iluminare. Nu exista om asupra căruia să nu vină lumina, mai ales în clipe de zbucium sufletesc, de suferință prin pierderi de moarte, însă lumina nu venea...

Temerea s-a transformat în teroare iar coșmarurile în halucinații. Îi era frică acasă, frică pe stradă, se temea de oameni, rupsese relațiile cu prietenii, trăia în teamă. Cu medicamentele tranchilizante n-avea de ales, ori plutea euforică fără să realizeze grozăvia situației, ori accesele de plâns o doborau spre isterie. Singura atitudine demnă o păstra față de ceilalți, fiind de mică

învăţată să pozeze, să-şi ascundă sufletul. Şi pentru că nu cerea ajutor, rămânea în aceeaşi situaţie încordată.

Atunci a apărut cel care urma să-i fie soţ. Fusese tot timpul prin preajmă, un adolescent şmecher, fără ocupaţie clară, capabil să cucerească prin şarm, zeflemitor. Înţelese dintr-o ochire situaţia. O cunoştea pe propria-i piele. N-avusese niciodată o familie adevărată, orfan de mic, a fost crescut de sora lui, o felină gata să-şi apere puiul cu orice preţ, dar în acelaşi timp ţinându-l sub control până în cele mai mici amănunte. Nevoia îi legase cu legături mai strânse decât dragostea, deveniseră cocoaşă unul pentru celălalt.

Se poate ca tânărul să fi avut faţă de Lacustra gânduri de empatie, poate avusese gânduri meschine: fata era frumoasă, uimitor de remarcabilă, fragilă şi vulnerabilă, gata-gata să se prăbuşească, dar în acelaşi timp moştenea o situaţie materială de invidiat pentru acele timpuri de tranziţie, datorită muncii înfocate a mamei. Un apartament rafinat într-o poziţie ideală, fără soacră şi socru, fără familie care să-i stânjenească,

să-l respingă datorită situației de orfan. Se cunoscuseră înainte de tragedie într-una din serile de distracții, relația era doar amicală și politicoasă, dar când tragedia morții mamei interveni, el a fost foarte practic și interesat în a o ajuta în problemele legate de înmormântare, acte de succesiune și altele; nu a părăsit-o zi și noapte când avea nevoie, cu un calm și o înțelegere de invidiat recunoștea starea ei psihică venind întotdeauna cu soluția potrivită, când un zâmbet, când un kilogram de fructe, o oră de plimbare; părea absolut dezinteresat în tot ceea ce făcea, până a provocat în ea sentimentul de obligație. N-avea cum să se revanșeze, așa că începea să-i dea atenție, în definitiv era drăguț cu ea, o înțelegea mai bine ca oricine altcineva din preajmă, era el însuși orfan și singur. Atât de singur! N-o spunea des, și n-o spunea cu părere de rău sau suferință, ci doar ca o constatare simplă față de care nu trebuie să lupți, ci s-o accepți.

Încet-încet coșmarurile se rarefiau, asta datorită lui și terapiei de bună dispoziție și acceptare de sine – cum o numeau ei – dar medicamentele n-

au fost încă suprimate. Nu reușea să înțeleagă dacă echilibrul se datorează tratamentului, deci era artificial, sau în mintea ei furtuna trecuse. Acum nu era singură. Se obișnuise atât de mult cu el încât îi făcea bine trebăluirea lui prin bucătărie, era priceput, îndemânat pînă o complexa pe ea, care nu știa nici să îndeplinească părul păpușii; iar el gătea, ștergea, o servea, întotdeauna natural, cu suplețe și dezinteresat. Apoi serile au devenit tot mai lungi, nopțile se albeau cu ei în pat vorbind și nevorbind, ea dornică de afecțiune, el dornic de intimitate, ea speriată de singurătate, el dornic s-o aibă. Deși își doreau lucruri diferite, manifestarea a fost materializată în aceeași direcție: ruți de ceilalți, ascunși în cușca singurătății s-au dăruit unul altuia, ea uimită că atingerile lui nu-i trezeau teama de bărbați, el mirat de ușurința cu care au decurs lucrurile.

O iubea, ar fi făcut orice să-i ușureze chinul, să-i redea calmul, bucuria și strălucirea pe care le manifesta de obicei la petrecerile unde a cunoscut-o. El nu știa că acea sclipire era mască, în simplitatea lui de băiețandru,

aștepta revenirea Lacustrei la drăgălășeniile nevinovate de atunci, dar ea, pe zi ce trecea, se trezea din amorțirea produsă de tranchilizante. Era însărcinată. Ultimul lucru pe care și l-ar fi dorit era ca fetița ei (știa că va fi fată) să treacă prin ceea ce ea însăși trecuse. Copilului îi trebuia familie, echilibru, părinți care să se iubească, așa că venise timpul pentru o viață normală.

Dar cine trasează ce e normal și ce e anormal, ce e bine și ce e rău, în ce direcție s-o apuci când tu însuți ești plin de răscruci și rătăcirii?

– Cine știe unde e capătul unui lucru?

Cap XVII

TREI PE-O BANCĂ

– Cine știe unde e capătul unui lucru? Unde e capătul unei cărți, când trebuie să te oprești din pictatul unui tablou, conștient că următoarea linie ar fi în plus? – întrebă Lacustra.

– Când citești ultima pagină a cărții înseamnă că s-a încheiat, când privești tabloul expus înseamnă că e gata, încercă Vomir un răspuns.

– Da, pentru că noi suntem consumatori, când primim produsul finit nu-i căutăm continuarea. Ne transmite ceva sau nu, apoi, ne însușim mesajul sau nu, eventual îl criticăm, îl adaptăm nevoii noastre, capacității de-a recepta ceea ce ne-a transmis artistul, dar adesea nu decodificăm sensul, suntem indiferenți, obosiți, sau chiar incapabili și trecem mai departe.

Cap XVIII

SINAPSE

Într-adevăr, nici Vomir nu știa unde e capătul unui lucru, cel puțin în seara aceea, culcat în întuneric și singur, căutase să încheie poezia. Dar mintea i se golise. Ar fi vrut să rămână la fel de detașat, ba chiar, dacă ar fi adormit, să moară în somn, însă acum îi era frică de panică. Știa că fiecare suicid e precedat de o încercare de salvare. Dar el nu dorea să fie salvat.

Durerea lui nu era ceva de moment, nu era rezolvabilă nici în viitor. Era o condamnare pe viață, o eternă robie, o degenerare lentă, ireversibilă și extrem de periculoasă: dezvoltă o psihologie de bolnav cronic cu victimizarea propriei persoane, gelozie față de sănătatea altora până la ură față de oameni, lașitate în a acționa indiferent de oportunități și apoi, ceea ce era mai dureros în dreptul lui, nu se va putea căsători cu ființa aceea atât de uimitoare.

Deși îi era greu, recunosc o altă teamă care îi invadea ființa: groaza de a muri la dializă. Și nu era o teamă oarecare. Se înspăimântă nu doar ascultând nenumăratele povești ale pacienților, pățanii de-ale lor sau de-ale celor care au murit, ci văzuse cu ochii lui cum se poate întâmpla, simplu și stupid, acolo, sub supravegherea doctorilor.

Unul dintre băieții care făceau naveta dintr-un orașel apropiat, un copil frumușel și nu prea cuminte, acuzase de o vreme niște dureri în piept, a fost el consultat, poate o răceală, poate niște depuneri de calciu, poate surplusul de lichide care de la dializă la dializă era tot

mai necontrolat, nu părea cine știe ce. În ziua aceea au fost dializați în același salon, urmări scena și se sperie de-a binelea: băiatului i se făcu rău după câteva minute de tratament, începu să vomeze, apoi palid și fără putere se lăsă pe pernă; fu chemat doctorul care tocmai consulta la ambulatorul clinicii un pacient venit cu salvarea, așa că veni după ce trecuse o vreme, timp în care starea copilului părea că se stabilizase, ca apoi, în câteva minute, să-și piardă cunoștința. Doctorul ceru un medicament, asistenta fugi să-l aducă, pentru ca după câteva minute lungi, în care medicul nervos strigă după ea de câteva ori, reveni să spună că nu există în tot spitalul; el ceru alt medicament despre care asistenta șefă venită în grabă spuse că nu se eliberează de la farmaciile clinicilor de câteva săptămâni, apoi administă pe cale venoasă soluția dintr-o fiolă maro; mai făcuseră și alte intervenții, dar băiatul, după câteva minute, muri. În tot acest timp, Vomir, acolo de față, încercă să privească optimist, crezând în resuscitarea băiatului, încercă să spună chiar niște

rugăciuni, după ce le recită pe toate cele știute începu să se roage cum făcea iubita lui, rostind cuvinte ca unui prieten care ascultă și răspunde, dar nu folosiră la nimic. Diagnosticul care s-a vehiculat a fost de stop cardiac.

După câteva săptămâni muri și domnul acela înalt și slab, cel care glumea mai mult decât toți pacienții la un loc, cel cu care Vomir se împrietenii la cataramă, nu văzuse în viața lui pe cineva mai echilibrat și împăcat cu soarta. E adevărat, acela avea o familie care îl iubea nespus, soția lui, o blondă plăcută și afectuoasă venea cu el la dializă sau îl aștepta când termina, iar fetițele lui, sfătoase și deștepte, umpleau cu vocile lor holul secției când veneau după tata. Când omul a murit, Vomir a plâns. Îl auzea cum țipa de durere, o gheară îi strângea inima, tot personalul medical în jurul lui, neputincioși, se ruga să înceteze odată chinurile. Plângeau și asistentele, mai ales cea micuță și conștiincioasă, de care era îndrăgostit pacientul proaspăt divorțat, bărbat în toată firea care-și consuma întreaga

pensie de boală pentru a vorbi pe telefonul mobil cu ea.

Teama se strecură în sufletul lui Vomir fără să mai aibă puterea de a o alunga: oare, care dializă va fi ultima?

Dar chiar dacă nu va muri în timpul tratamentului, ce mai înseamnă viața lui? Va rămâne în grija mamei până ea va îmbătrâni și va muri. Mai bine sfârșitul ! De o mie de ori mai bine! Se hotărî să nu cheme ajutor în nici un caz, indiferent de măsura în care teama îl va invada.

Cu o numărătoare inversă, număra bătaile inimii pornind de la o cifră. Dar ajunse repede la zero, așa că își fixă o cifră mai mare. Era liniștit, concentrându-se să nu încurce ordinea cifrelor, le rostea în șoaptă ca să nu le scurteze lungimea.

Simți prezența cuiva străin în cameră, dar nu dădu atenție simțământului ca să nu încurce numărătoarea, era oricum o senzație confuză, apoi trecu pe stradă o mașină de mare tonaj într-o gălăgie neplăcută, chiar geamurile zăngăniseră, moment în care s-a împleticit limba și număratul s-a

oprit. S-a așternut liniștea, iar prezența aceea străină deveni mai reală, deși nu stânjenea sub nici o formă...

Vomd descoperi un grăunte luminos în creier, în lobul frontal, acolo era sediul deciziilor, în primul rând acolo trebuia întunecat totul. Deschise tabla de șah ținută până atunci sub braț și încercă să facă o mutare în pătratul refuzului deciziilor, al lipsei de reacție, Simți o presiune din spate. De câte ori, în creier fiind, activa mediatorii chimici pentru a dirija sinapsele, se simțea de parcă ar fi fost dumnezeu care ține destinele în palmă. Îngâmfareă îi opri gestul la jumătatea drumului. Știa că turnul și-a identificat gândurile cu comenzile lui, nu-i simte străină prezența, s-a infiltrat în mintea piesei cu aprobarea sa inconștientă..

Presiunea din spate crescuse, iar grăuntele de lumină se activă ca la o comandă exterioară și

*crescu izbitor unindu-se cu
șuvoiul ce venea din spate. Vomd
fu catapultat cu o deosebită
forță. Ieșind prin ochi, tabla de
șah căzu, restul pieselor,
imponderale, ca toate obiectele
din lumea lui, se împrăștiară prin
aer. Camera era inundată de
lumină, jucătorul de șah ținea
ochii închiși, nu mai suporta
forța slavei.*

*Curierii plecaseră înainte, au
fost mai atenți la presemnalele
șuvoiului ce urma să atingă omul
în ultimele lui clipe.*

*Acum tot creierul era un circuit
luminos și barierele erau la locul
lor, coborâte, mai puternice ca
niciodată.*

...era ca o putere care deschide ușa spre
alte lumi. Vomir cunoscute fulgerător și pe
de-a-ntregul tot rostul vieții lui. Suferința
își pierdea acuitatea și întrebările
anterioare i se păreau extrem de egoiste.
Toate prezențele umane care trăiau în
jurul lui i s-au revelat în nonsensul
existenței lor, cât timp ele nu se încadrau

într-o schemă universală, mult mai înaltă, transcendențială. Prezența aceea îi luase parcă mintea în sine și nu mai gândea el. Dacă nu și-ar fi auzit bătaile inimii ar fi crezut că a murit, oricum nu reușea să miște voluntar nici un mușchi.

Singurătatea apăsătoare de dinainte se transformă într-o contopire cu supranaturalul. A înțeles rostul suferinței, nu ca un mijloc de purificare, cum auzise de atâtea ori, ci mai mult, o ușă spre renunțarea de sine pentru a recepta nevoile celor din jur, o extrapolare a griji de sine spre grija celor de alături. Iar cei de alături sunt mulți, preocupați doar de ei înșiși, fericiți sau nenorociți în egoismul lor, dar cu atât mai mult închiși în neputință: robi ai temerilor, ai groazei de necunoscut, de nesiguranță, de moarte. Ei erau cei întemnițați, închiși în propriile sfere, incapabili să comunice, să dăruiască, să se dăruiască, încorsetați de angoasa pierderii, adică, să nu dai dacă nu primești înapoi, dacă nu câștigi ceva în schimb. Extrema sărăcie închisă într-un glob de sticlă – pentru a nu fi pierdută! Toți sunt așa, fie frumoși sau urâți,

bolnavi sau sănătoși, bogați sau nenorociți, sunt prinși în plasa preocupării de sine până la egolatrie. Această înțelegere nu era o noutate a receptării raționale, nu era strict intelectuală, Vomir gândi adesea despre propria neputință care nu era mai nenorocită decât neputințele sufletești ale celor sănătoși, dar gândul rece nu-i folosea la nimic, acum însă noutatea consta în interiorizarea acestui nou simțământ, înțelesese afectiv și își însuși acest adevăr, el deveni parte a ființei.

Vomir simți cum se încălzește pe dinăuntru, cum o bucurie neînțeleasă îl invadează, încât îi veni să leșine neputincios de-atâta bine. Inima bătea de o iubire nouă, parcă întreaga lume încăpea în ea, și-un dor de-a o îmbrățișa, de-a-i săruta oamenii îl înfioră. Nu simțise atâta iubire nici când o privea pe fată. Era un sentiment de nestăvilit. Ar fi vrut să spună acelui personaj nevăzut că-l iubește, că i-a fost dor de el fără să-i fi bănuț existența, că o serie de cuvinte ale luminii au trecut pe lângă urechile lui fără să le fi receptat, ar fi vrut să-și ceară iertare pentru mintea lui închisă în

revoltă, devenită obtuză față de mesajele iubirii, dar nu știa cum să înceapă și cum să declare iubire cuiva nevăzut, unui personaj care poate nici nu era personaj, cine știe cine să fie dacă putea intra în mintea lui? Dar nici nu era nevoie, acela pare că înțelesese totul, ca și cum gândul ar fi fost rostit, pentru că în clipa aceea el receptă acceptarea declarată în dreptul lui. Și nu mai știa dacă el era el, atât de aproape erau unul de altul.

În ceasul revelației globul în care Vomir fusese închis s-a spart. Era noapte târziu și prezența aceea minunată gândea mai departe în mintea lui. Se vedea alergând desculț de mână cu tata pe malul pârâului, apoi la mormântul tatălui înțelegea noua dimensiune a morții. Aplecarea mamei peste truda zilnică, Cartea sfântă cu învelitoarea neagră în mâinile fetei cu dor de paradis, strălucirea ochilor ei când vorbea despre așteptarea aceea, deși cuvintele-i erau neînțelese, fără impact „suferințele de acum nu pot fi puse alături de slava viitoare”. Pentru ce slavă? Atunci nu știa ce înseamnă ea, nu-i trebuiau basmele cu ceruri și străzi de aur, dar acum gloria

căpăta alt înțeles: imensa pace, această prezență uimitoare care nu reproșează, nu judecă neputința, un fel de iubire și lumină care acceptă umanul, încât te simți prețios și apreciat, aceasta e gloria! Versurile au venit de la sine fără să se știe din mintea cui:

*Apoi sfera s-a spart
cioburile luate au fost de maree
liber eram să pășesc printre șerpi
să trec prin foc,
să mă privesc în ochi
să fiu eu, fără mine.*

Ar fi vrut să ia foaia de hârtie să scrie poezia până la capăt. Nu-i mai păsa de hotărârea anterioară privind moartea. Moartea nu mai avea sens cât timp viața aceea handicapată a luat sfârșit. De fapt chiar că murise, o parte din el murise pentru totdeauna. Acum nu mai conta dacă și ceilalți vor afla sau nu, el era viu, extrem de lucid, deținător al secretului eternității. Cât timp va rămâne în formula renunțării de sine pentru a descoperi și împlini nevoile celor de alături, restul era de prisos. Posibil că pentru aceste trăiri a fost necesar să suporte întregul calvar. Dacă el n-ar fi

fost bolnav, dacă n-ar fi experimentat inutilitatea vieții, dacă sănătos fiind ar fi fost veșnic preocupat de propriile nevoi meschine, în continuă suficiență a luptei cotidiene, n-ar fi fost pregătit să înțeleagă rostul renunțării la tot, pentru un altfel de tot.

Înspre dimineață a fost transportat de urgență la centrul de dializă, fiind găsit lipsit de reacții la stimuli, în stare critică. După câteva ore de dializă buzele lui Vomir reluară numărătoarea inversă de la același număr la care se poticniseră în zdrăgănitul geamului în timp ce mintea lui repeta finalul poeziei. Dar cine poate să știe dacă aceste ultime versuri erau într-adevăr capătul, dacă nu va fi un moment în care o prezență a luminii și revelației să mai scrie câteva rânduri, căci voia omului și gândurile lui sunt prea mici ca să vadă dincolo, să vadă realitățile de neperceput lumii noastre în condiții de maxim egoism.

Cap XIX

TREI PE-O BANCĂ

Autobuzul cel nou a garat înspre seară. Umbrele s-au lungit și cei trei dădeau semne de oboseală, o oboseală bleagă, letargică, fără revoltă, cuminte, fiecare coborât în propria lume și reîntors de acolo mai nesigur de răspuns: capătul unui lucru e atunci când maestrul îl hotărăște.

— Nici vorbă, eu am văzut că nu există lucru încheiat definitiv, spuse

Bici. Chiar dacă hotărăști să pui capăt unui lucru, unei relații, unui simțământ, poți cel mult să cauți să nu te mai preocupe direct, dar te va măcina într-un loc necontrolat al minții, unde va lucra în continuare, te va influența mai târziu într-un oarecare fel, în comportament, în reacții.

– Sigur, lucrul acesta e clar. Am vrut să divorțez de soțul meu, foarte convinsă că o rup definitiv cu el, că nu o să mă mai afecteze nimic legat de ceea ce a făcut, a spus, face sau spune în prezent. M-am înșelat, el continuă să trăiască în mine și în ceea ce mă înconjoară, fără să pot să mă opun în vreun fel. Nu doar că fata mea este picătură ruptă din tatăl ei, că gesturile, figura ei, felul de-a fi, cuvintele, superficialitatea îmi reamintesc zilnic de el, dar sentimentul de eșec pe care îl trăiesc privind prima alegere și viața de coșmar pe care i-am transmis-o fetei mele, mă face să nu pot depăși, să nu pot încheia trecutul. Clar că nimic nu se încheie definitiv în viață.

– Dar oare nici lucrurile nu au capăt? întrebă Vomir. Vorbeam despre

obiecte, de ce ați înclinat răspunsul spre fapte și relații? Ele într-adevăr influențează pentru o perioadă mai lungă. Recunosc și eu că ceea ce simt e datorat trăirilor trecute. Dar o poezie, un tablou, un obiect simplu?

– Nici acelea nu au capăt cât timp există oameni care le transformă existența prin raportare personală. Poate că sunt considerate obiecte finalizate – dar cât timp li se atribuie însemnătate ele se îmbogățesc. Bunăoară banca aceasta, care astăzi a ascultat poveștile noastre...

– Ai luat-o razna Lacustra, exclamă Vomir.

– Ca de cele mai multe ori, încheie ea propoziția râzând în timp ce se ridică de pe bancă.

La ușa din față a autobuzului se înghesuiau deja câțiva călători. Ceilalți, risipiți prin restaurantul de alături, prin bar, tinerii la internet-caffe-ul de la subsol, apăreau fără grabă, cărându-și bagajele.

S-au ridicat și ceilalți doi de pe bancă, Bici cu o oarecare greutate, verificându-și picioarele amortite. Urma să-și continue călătoria.

– Poate că încheierea lucrurilor e moartea, comentă Lacustra în timp ce-și lua fiecare bagajul.

Cap XX

CAPĂȚ

Nu e moartea încheierea lucrurilor, moartea e doar începutul; poarta unui alt fel de început – gândi Bici.

Au crescut împreună. Fetița se înălța, firavă și prelungă; pe măsură ce o invadea adolescența devenea tot mai interiorizată, mai înțeleaptă, prevăzătoare cu cei din jur, deschisă doar acasă. Bici creștea în bucurie, se

împlinea în așteptările ei, își transferase tinerețea netrăită în cea a fetei.

– Ești fericită, fata mea? Ești mulțumită cu ceea ce avem și suntem? Oare nu ești prea izolată? Nu-ți inviți niciodată prietene acasă, nu ieși să te distrezi... înveți prea mult; vezi, eu sunt iarăși atât de ocupată, vin doar după amiază târziu acasă, tu ești tot închisă. Ce-ai vrea să schimbăm? – încerca Bici s-o provoace.

– Nu vreau să schimbăm nimic, chiar nimic. Mi-ar fi groază să știu că trebuie schimbat ceva. Mi-ajung cărțile și casetele pentru timpul liber pe care îl am. Vreau să învăț mult ca să reușesc să schimb ceva în lumea aceasta, să fac ceva important nu atât pentru mine, cât mai ales pentru ceilalți.

– Veșnic te gândești la ceilalți, la binele lor, dar tu ești prea izolată. Pari atât de singuratică, de neajutorată; viața ta e prea monotonă. Urmează să împlinești optsprezece ani.

– Nu sunt nici singuratică, nici neajutorată. De fapt, sunt chiar puternică. Tu îmi spuneai că cei care nu se tem sunt cu adevărat puternici. Eu nu

am nici o temere, de nici un fel, nu trec prin nesiguranța în care-i văd zbătându-se pe colegii mei. Mi-e lehamite de inconstanța lor, eu sunt atât de liniștită. Nu mi-e frică nici de moarte.

– De ce vorbim de moarte? temerile la vârsta asta sunt altele – tresări Bici.

– Ziceam așa... am ajuns la concluzia (de fapt recunosc că am și citit despre asta, nu e concluzia mea personală) că oamenilor le e cel mai frică de moarte, că majoritatea acțiunilor lor se învâрте în jurul conservării vieții – că nu e totdeauna conștientizat, dar dacă s-ar diminua această teamă o mare parte din egoismul lor ar dispărea.

– Cum ai reușit să depășești teama de moarte când nici nu ai simțit-o în apropierea ta, n-ai avut de luptat pentru supraviețuire, nu știi ce sunt lipsurile?

– Ți-am spus că am citit că aceasta este temerea majoră, cât despre depășirea ei am mers pe firul logic. Am și un argument verificabil oarecum: firea mea sensibilă – cum îi ziceai tu – nu se potrivea cu zburdălnicia, sau chiar mai

mult, cu vulgaritatea colegelor mele; veșnic eram ținta lor de batjocură, iar ele mobilul disprețului meu. În sufletul meu le uram și mă consideram superioară. Mulți ani am învățat cu încrâncenare numai ca să-mi dovedesc superioritatea și să le umilesc spunându-le inculte și bătărâne. Dacă luam o notă mai mică decât îmi propusesem, parcă pierdeam asediul Troiei, și nici măcar nu conștientizam ce motivație falsă am dat dorinței mele de cunoaștere. Apoi, într-o zi, am realizat răul pe care îl generau gândurile și atitudinile mele, rău ce se îndrepta atât împotriva mea, cât și împotriva lor, m-am îngrozit de cât egoism am în mine și-am căutat să-mi deschid ochii față de nevoile colegelor.

A doua zi, când am mers la școală, eram încă plină de această descoperire și am realizat că nu-mi mai urăsc colegele. Mi-era milă de ele, recunoșteam neputința lor de-a fi altceva, nu printr-o alegere conștientă, ci datorită poate unor împrejurări independente de viața lor. Cu cât treceau zilele compasiunea mea se transforma în simpatie, apoi în iubire. Descopeream

zilnic manifestări stângace ale nevoii lor de înțelegere și apreciere, și-am văzut că sub toată gălăgia lor grosolană, înjurăturile vulgare repetate în fiecare propoziție, e dorul de-a fi iubite, de a avea pace, de a uita de nesiguranță, de violență. Stau ziua întreagă agățate de gâtul băieților, nu pentru că nu mai pot de dragul lor, ci dintr-un teribilism care acoperă nevoia de afecțiune și tandrețe. Poate n-au avut parte de așa ceva și caută instinctual să-și umple golul. Eu nu sunt ca ele. Îți dai seama cât de privilegiată sunt? M-ai luat la tine și m-ai iubit cu toată puterea, iubirea ta m-a ocrotit de nevoia de-a-mi căuta surogate, am înțeles că există iubire dezinteresată. Crezi că tot ce mi s-a întâmplat, adică să pot iubi constant ceea ce am urât timp de ani de zile, e doar o idee a minții mele, o schimbare de atitudine prin propria putere? Nici măcar n-aș fi realizat că e nevoie de altceva. Rezolvarea aceasta depășește puterea mea de rațiune.

În cameră se lăsase înserarea. Nici una nu s-a ridicat să aprindă lumina, erau învăluite de intimitatea momentului. Își vorbiseră adesea suflet către suflet,

dar acum erau doi oameni maturi cuantificând fiecare rostul vieții.

După câteva zile Bici a cheltuit o sumă importantă de bani pentru a înnoi garderoba fetei. Nu putea s-o lase să se îmbrace precum făcuse ea în tinerețe, exemplul ei nu era de urmat, trebuia s-o ademenească să devină mai sociabilă. Echilibrul ei sufletesc va fi un suport în fața provocărilor.

Fata n-a protestat, chiar s-a bucurat de cumpărăturile făcute, dar a refuzat serbarea de majorat, a amânat-o pentru vacanța de vară, o să-și sărbătorească ziua de naștere după examenul de bacalaureat și admiterea la facultate. Bici ar fi insistat, dar cedase până la urmă pentru că fata contractase o rujeolă, era spre primăvară – timpul bolilor contagioase. Într-o seară făcu febră atât de mare încât chemă salvarea. Au internat-o în spital; a doua zi, în brațele vânjoase ale femeii, fata cu fața îngustă și pistrui muri cu propoziția neterminată și zâmbetul pe buze, suspinând ca de o oboseală nemărginită; făcuse congestie pulmonară.

În sfârșit, Bicide, era mulțumit. Regina albă a fost scoasă de pe tablă. Ce bine că oamenii mor; orice moarte e bună pe tabla de șah: dacă moare o piesă neagră, partida e câștigată, dacă moare una albă, sunt scoase celelalte de sub influența ei. Iar această micuță regină a fost prea strălucitoare pentru a i se suporta prezența, noroc că influența ei era limitată, era foarte retrasă și nu avea dorul de-a sări în preajma oamenilor: însă Bici se albise, iar unele colege și-au deschis nuanțele ca după ce trece umbra. S-a terminat!

Lumina din fetiță ar fi avut puterea să-i prelungească viața, să se opună morții, dar privind capacitatea lui de percepție, era imprevizibilă acțiunea slavei; Bicide s-a așteptat la o luptă mai aprigă, cine știe ce o fi însemnând această pasivitate, deși era bine informat privind teoria voinței active și pasive a

Logosului; important e că Bici a rămas din nou singură.

Cap XXI

TREI...

Cei trei s-au așezat în aceleași poziții ca în primul autobuz. E de remarcat cum oamenii se așează când revin, la aceleași ghișee, aceleași scaune la doctor, aceleași bănci în sălile de curs, sau în biserică, astfel în scurt timp pot fi reperați ca urmare a consecvenței și siguranței pe care o găsesc datorită unei experiențe anterioare. Chiar dacă se plâng că locurile acelea nu sunt bune, că

alt loc le-ar oferi altă perspectivă, când sunt lăsați liberi să aleagă, vor alege tot ca înainte.

Soarele, doar la o suliță de orizont, bătea în geamul autobuzului tocmai din partea lor. Era imposibil să privești câmpul, lumina scălda oblic fiecare lucru în auriu. Lacustra renunță să-și chinuie privirea, își scoase ochelarii de soare și închizându-și ochii se rezemă cu capul de speteaza scaunului. Era obosită de așteptare, de prelungirea nedorită a călătoriei, obosită de viață.

Vomir o admira în voie. Încercă să-i prindă gândul amintindu-și ultima ei propoziție înainte de a urca în autobuz. Moartea...

– Te-ai gândit vreodată la moarte în ceea ce te privește? – o întrebă.

– Nu, când mama a murit m-am speriat atât de tare datorită neașteptatului, încât n-am mai avut niciodată curajul să duc până la capăt, mintal vorbind, un astfel de gând. De fapt, nimic nu duc până la capăt, veșnic rămân la jumătatea lucrurilor, apoi am nevoie de un efort considerabil, adesea de ajutor și mult stres să termin în vreun

fel. Sunt atât de nesigură pe mine – răspunse ea. Dar nimeni nu crede asta.

– Și eu am fost așa, te cred. Pe mine m-a vindecat întâlnirea cu moartea. Și-i povesti cum dorise să moară ca apoi să descopere ce e viața.

– Eu n-am avut o astfel de iluminare. Mi se pare că eu am trecut pe alături de tot ce e important în viață. Nu carieră, nu căsnicie reușită, nu copil ca toți ceilalți, nu Dumnezeu, nu viață și nici moarte. Parcă aș fi trăit cu înlocuitori, suspicioasă, precaută în extrem și totuși vulnerabilă și pățită. Tot ce-am vorbit azi cu tine n-am spus decât puținor oameni sau nimănui, oricum am senzația că nimeni nu mă înțelege. Până la urmă nici eu nu mă înțeleg pe mine, prea complicate lucrurile.

– Mie mi se pare că ai spus lucruri absolut normale și inteligibile. De ce ai impresia că nu ești înțeleasă?

– Chiar tu ai spus de vreo două ori că prea complicate lucrurile.

– Ei, am glumit, deveneai prea gravă, nu îți stă bine tristă.

– Asta e, veșnic să arăt ce vor alții să vadă și nu ceea ce sunt în

realitate. Toți m-au crezut veselă, surâzătoare și fericită, iar eu eram pe muchia iadului și nu-mi ardea de fericire. Până la urmă am fost convinsă că eu sunt de vină complicând lucrurile, când ele pot fi reduse la simplitate, la rezolvare. Ca urmare, pentru că eu nu știu să simplific lucrurile, le las baltă ca să nu le încurc mai tare.

Vorbise cu ochii închiși tot acest timp, fără să se întoarcă spre Vomit. Câtă discrepanță era între frumusețea profilului ei și amărăciunea lăuntrică.

Cap XXII

DIVORȚ

„ Când n-am mai știut să rezolv conflictele cu soțul meu, am divorțat” – își spuse ea în gând, mulțumită că a enunțat o propoziție cât se poate de simplă.

Dar lucrurile n-au decurs atât de simplu.

S-a căsătorit în pripă, înainte ca rotunjimea pântecelui să fie vizibilă, fără rochie de mireasă, fără biserică și lăutari.

Fiecare îl pândeă pe celălalt până când, după câțiva ani, el a fost recrutat și dus în armată. Relația nu avea oricum rădăcini prea adânci, se șteau de ici de colo răbufniri, neînțelegeri, dar fiecareia îi era frică să dezvăluie ce gândește, le era groază de eșec, prea necruțătoare fusese viața până aici. Depărtarea în timpul armatei părea să-i apropie sufletește, dar era o pseudoapropiere care i-a păcălit și a dezvoltat în ei credința că dacă s-ar depune un mic efort, dacă fiecare ar ceda puțin, totul ar putea fi cât se poate de bine. Că nesiguranța și lipsa de potrivire pe care o resimte fiecare e doar o închipuire, un orgoliu prost înțeles, că de fapt ei se iubesc și au nevoie unul de celălalt. În scurtele lui permisi, ea îl aștepta surâzătoare, hotărâtă să nu cedeze ispitei de-a reproșa, să nu se plângă de greutate, de îndărătnicia copilei, nopțile nedormite; el cocea prăjituri, îi ajuta la curățenia generală, făceau cumpărături ademenind vremurile bune...

După ce s-a întors din armată amăgirea s-a prăbușit. Fiecare era nemulțumit, plin de amărăciune, gata să

dea vina pe celălalt, conștient că nu așa a crezut că se va derula căsnicia lor. Nu era nimeni de vină și erau amândoi. El crezuse că ea este o ființă caldă și simplă, nefericită datorită necazurilor prin care trecuse, dar odată cu trecerea timpului și cu ajutorul lui, ea va deveni dependentă de el. Pe de altă parte, ea crezuse că el este un bărbat profund, tot datorită statutului de orfan și singurătății, care trebuie să-l fi făcut reflexiv și înțelept în fața vieții, ori el devenise superficial și ușuratic, vâslind pe deasupra problemelor, în ideea conservării energiei. Viața nu trebuie luată prea în serios, riscă să te răpună – credea el; viața e prea serioasă și complicată ca să-i joci șansele cu nesăbuință, gândea ea.

Lacustra luptase la început cu toată vehemența împotriva ideii de divorț care răsărea în mintea ei când nici nu se aștepta: se bucura când îl vedea plecând de acasă, o enerva nespus felul lui adolescentin de-a se îmbrăca la o vârstă care se apropia de treizeci de ani: cercei într-o ureche, blugi haioși, frizuri de șmecheraș. O enervau și prietenii cu care

se însoțea, nici unul stabil, toți trași la indigo în ce privește gesturile, discuțiile, așteptările. Cu cât era mai potrivnică față de felul lui de a fi, în loc ca atitudinea lui să se amelioreze, se întărea, devenise îndârjit în a i se opune, în ciuda eforturilor ei de a-l educa și a-l stila. Cu cât se înmulțeau nemulțumirile Lacustrei, cu atât mai puternic îl adula fetița: *tati* avea întotdeauna dreptate, *tati* era frumos și elegant, vesel și interesant, iar *mami* certăreață, nervoasă și nemulțumită, atât de pretențioasă încât nimeni nu era destul de bun pentru ea.

El începu să simtă gândurile femeii și făcu un efort să îndrepte lucrurile, dar încercările lui căzură repede într-o neputință jalnică, era criticat cu atâta sarcasm încât cedă. Încetase și ea să lupte, se lăsase în voia gândurilor, în inerția desfășurării relației, ori relațiile nehrănite corespunzător dau în colaps.

– Pentru ce te îmbraci, te duci undeva? întrebă el într-o seară.

– Trebuie să ies, am să explodez dacă mai rămân puțin. Miros de clătite, haine grămadă de călcat, sculat mâine la

ora șase, învățătoarea mi-a spus iarăși de obrăznicile fiie-tii, totala ei lipsă de politețe, oricât i-aș toca despre cum să salute – ce să zic, leită taică-su – spuse Lacustra într-o înșiruire repezită, mai mult șoptită, stăpânindu-se să nu degenereze în țipete, cum se întâmpla în ultimele luni.

– Ce lipsă de politețe? doar n-o să lingă pe toată lumea undeva, bravo ei, înseamnă că o să fie o fată puternică și sigură pe ea. Ce, e mai bine să fie fățarnică, așa cum ești tu? Saluți, zâmbești fermecător, roșești până la urechi dacă ți se spune ceva ne la locul lui, fără să ai puterea să ripostezi, iar în sinea ta îi trimiți cu brio în origini. Dacă ți-ar sta în putință i-ai lua la palme. Fiie-mea cel puțin luptă pe față – o apără el.

– Da, luptă pe față și cu mine și cu alții. Mi-ajunge tirada aceasta de explicații – spuse tot șoptit Lacustra în timp ce-și încălța sandalele. Vreau să ies, asta e tot.

– Și eu vreau să ies, tati tu nu? – dădu buzna din cameră în hol fetița. Hai să mergem toți, să mergem în parc, sau

la înghețată, tati tu nu? Îmi iau sandalele și sunt gata, tati tu nu?

— Ba da iubito, sunt gata într-un minut. Ce zici, putem veni și noi cu tine, ne dai voie să te însoțim? întrebă el victorios, fericit de intervenția fetei.

Au luat-o spre parcul din cartier. Se însera, bătrânii ținându-se de braț se plimbau pe aleile acoperite de castani. Lacustra îmbrăcată ordonat, cu o frizură pretențioasă, privea drept înainte, fără să trădeze nici un gând ce-i domina mintea, în timp ce fetea o luase la goană înainte, ținând deja de zgardă primul câine întâlnit în plimbarea de seară.

În amurgul acela în mintea Lacustrei se contură clar un gând care n-o mai părăsi până la capătul periplului: ea n-o să iasă seara la plimbare la brațul soțului ei când va îmbătrâni, ei vor îmbătrâni departe unul de altul. Măcar de ar scăpa pe veci atât de reproșurile lui cât și de autoreproșuri. De-ar putea fi din nou cu capul limpede. Și gândul acesta îi dădu pace în suflet, prinse a zâmbi, tocmai când soarele atingea buza dealului. Se opri în loc privind liberă în jur. El nu reuși să-i urmărească

gândurile, văzu doar zâmbetul trimis în gol; se agita și sărea în jurul ei ca o minge de cauciuc, cu blugi rupți în dreptul genunchiului și ale coapselor, cu adidașii stâlciți, părul gelat exagerat și cămașa descheiată lăsată peste pantaloni. Alături de ea părea un puștan încercând din răspuțeri să intre în grațiile unei aristocrate.

Formele de divorț au ținut neașteptat de mult, el a făcut tot ce i-a stat în putință să prelungească agonia, convingând fetița că mami este rea și l-a alungat pe tati de acasă. El n-a dorit niciodată să ia fetița cu el, l-ar fi încurcat teribil, dar a știut cum s-o cucerească definitiv, având în ea un aliat pentru a o chinui în continuare pe Lacustra, pedepsind-o pentru că nu s-a acomodat felului lui de a vedea căsnicia. Dacă inițial remușcărilor ei privind nesiguranța hotărârii luate o bulversau până la deprimare, cu timpul realizează că nu atât ea, femeia, a fost centrul preocupărilor soțului ei, cât apartamentul, siguranța financiară, deoarece el era instabil: nu a avut un loc de muncă stabil, nu a reușit să se specializeze în nici un domeniu și

superficialitatea cu care privea viața îl aducea la autoîndreptățire, atât în relații, cât și în muncă.

Dar eșecul, tot eșec! Cu o imagine de sine șubredă înainte de căsnicie, Lacustra a obținut divorțul cu respectiva imagine de sine sub nivelul autoconservării. Viața era un chin continuu, atât pentru ea, cât și pentru fetița care intra în pubertate, tot mai asemănătoare în gândire și gesturi cu tatăl ei. Oh, ciclicitatea istoriei...

Cap XXIII

TREI...

– Mă învinuiesc întotdeauna exagerat pentru ceea ce fac sau mi se întâmplă, spuse Lacustra pe un ton de reproș: de exemplu, dacă pierd autobuzul îmi zic că e pentru că nu sunt în stare să fiu punctuală, nu mă gândesc că oricum vine altul, dacă fata mea se pătează în timp ce mănâncă îmi spun că e neîndemânarea ce-a moștenit-o de la mine – de fapt singura caracteristică pe

care i-o regăsesc pe linie maternă. Dacă a fost nevoie să divorțăm, ca să nu ne sufoce ura, e pentru că eu nu mi-am deschis ochii atunci când trebuia, faptul că mama nu m-a iubit e pentru că nu știam să fiu afectuoasă și eram taciturnă tot timpul. Îți dai seama că într-o zi o să mă înec în autoreproșuri? Nu mai văd nimic bun în mine. Acest lucru devine chinuitor și pentru cei din jur, pentru că nu sunt capabilă să mă bucur de nimic decât pentru moment, apoi dacă încep să reflectez văd imediat umbrele, amenințările, drobul de sare din poveste. Văd nori când cerul e senin, văd posibilitatea lipsurilor când masa e plină, răzvrătirea fiicei mele chiar când face eforturi să ne înțelegem.

— Eu sunt bolnav, spui tu — continuă Vomir. Și ai dreptate. Rinichii mei nu funcționează, ca urmare tot trupul meu resimte; tu ești sănătoasă și frumoasă, dar oare felul tău de-a gândi și de a te raporta realității nu te ține într-o robie mai neplăcută decât mă ține aparatul pe mine? Gândul meu este liber, e viu, gândul meu mă face sănătos, gândul tău te îngroapă în nefericire, în

moarte. E ca o boală, mai severă decât a mea.

— Așa a spus și părintele Teodosie. Într-o noapte, chinuită de nesomn, am strigat disperată că, dacă există cineva dincolo de mine, să mă elibereze. Și am simțit pace, mi-era străină senzația, dar era atât de plăcută. A doua zi m-am dus la mănăstire la părintele Teodosie, vestit pentru sfaturile lui spirituale. Așa mi-a zis și el: sunteți foarte bolnavă. Nu părinte, în afară că nu dorm noaptea, nu am nimic, i-am zis. Ba da, aceasta e mare boală, boala sufletului. Și m-a întrebat de familie, de mamă și tată, de fiică-mea și rude, apoi mi-a zis că pare să fie un blestem în familie, prea multe am îndurat. Mă va ajuta să scap dacă sunt consecventă postului și rugăciunilor pe care mi le-a dat să le spun. Convinsă că mă vor ajuta, am început a doua zi. M-am ambiționat să spun zilnic rugăciunile care țineau vreo două ceasuri, să mănânc șapte săptămâni în felul respectiv. N-a ajutat la nimic. Acum îmi spun că tot eu am fost de vină; eram nervoasă că trebuia să-mi pierd ore prețioase cu citirea repetată a

unor rugăciuni stereotipice și că nu aveam timp să gătesc, că trebuia să mănânc ce nu-mi plăcea, sau să nu mănânc deloc, așa că am făcut crize de ulcer și am slăbit încât abia mai aveam putere să umblu... eram înciudată că nu sunt în stare să fac din inimă și cu credință.

– Nu fapta e importantă, ci credința din spatele ei schimbă lăuntrul, spuse deodată Bici întorcându-se spre cei doi. Pesemne urmărise discuția și nu a reușit să se abțină, era plină de indignare. Ani în șir m-am zbatut între ceea ce *trebuie făcut* și ceea ce *are sens*. Târziu am descoperit că Dumnezeu e mult mai înțelept în a dori atitudine și nu gest. Gestul, fapta pur exterioară poate fi imitată, falsificată, ea poate să nu atingă sufletul și inima, ci doar să hrănească vanitatea. Lacustra ridică nedumerită din umeri, dar Bici o opri cu un gest al mâinii ca să nu intervină. Era hotărâtă să continue: fetița mea a murit acum patru ani, cu o lună înainte de majorat. Am crezut că nu mai există nici un motiv să rămân ceea ce am fost. Eram gata să mă revolt. Prin prea multe trecusem:

neînțelegeri, complexe, divorț, iar pe când aveam și eu un om alături, o ființă fără pic de vinovăție, a murit. Ce n-am făcut bine, pentru ce atâta pedeapsă? Și-am plâns strigând în casa goală întrebările ce nu mai conteneau, cu pumnii strânși și hotărâtă să nu cedez până nu aflu. A venit la mine un om într-o seară, un bărbat blajin, slab, cu ochi inteligenți și a ghicit imediat starea în care mă aflam. Atunci mi-a spus că nu ceea ce faci sau nu faci are importanță, ci în primul rând ceea ce crezi, în cine te încrezi...

Nebunul se cuibărise în mijlocul tablei de șah și nu mai voia să alerge de-a lungul diagonalelor terenului minat. Ladragon era obișnuit cu neașteptatele capricii feminine și nu-l speriau, urma doar să aștepte răbdător momentul. Răbdarea era caracteristica lui dominantă de jucător profesionist, așa reușise s-o cucerească pe Lacustra, s-o facă docilită – exploata momentele de labilitate și le ignora pe cele de

încrâncenare isterică; erau oricum tot mai rare, supunerea devenise aproape obediență.

Fruntea demonică se încruntă de data aceasta: pe tabla lui un cal alb cu ochelarii roz și un turn victorios iradiau prea multă lumină, Lacustra n-avusese parte de mult timp de lumină atât de vie, de nici o irumpere periculoasă. Socotea că mintea ei este suficient de blindată în negură ca să nu fie dornică în a răspunde, era prea temătoare pentru a păși în noi experiențe, dar cine știe – lumina avea atâtea metode de influență.

Îmi spuse că în funcție de ceea ce cred, unii vor acționa într-un fel, alții în alt fel, acest lucru să nu te mire, pentru că Dumnezeu poate să ceară diferențiat. Bunăoară de la tine a cerut să te rogi și să postești, de la mine să iau un copil străin și să-l cresc, dar un lucru e sigur: dacă nu crezi, dacă pui la îndoială, sau

tatonezi, tot ce faci nu are nici un rost, ci poate să se întoarcă împotriva ta chiar.

Când a plecat omul acela am stat nedumerită în mijlocul casei întrebându-mă de unde s-o iau ca să am răspunsurile. În primul rând trebuia să pun deoparte tot ce ținea de mine: autoîndreptățire, revoltă, nemulțumire, sacrificii, să accept că tot ce-a avut loc în realitate are sens doar dacă descopăr în spate credință, așa spusese bărbatul, altfel e nebunie.

– Nu-nțeleg nimic, ripostă rapid Lacustra, când prinse o pauză în care Bici își dresе glasul.

– Așteaptă, o să pricepi, spuse Vomir, sunt de aceeași parte a baricadei, doar că aș fi explicat poate altfel.

– Adică tot ce s-a întâmplat e bine? Că fata a murit, ce bine poate fi în asta? Întrebă Lacustra.

– Nu mi-am răspuns imediat, am început doar să pășesc pe drumul respectiv, să nu mai privesc evenimentele din prisma mea, ci din perspectiva bătrânului aceuia, pentru că trebuie să existe un rost al vieții noastre. Nu știu de ce a murit fata, dar știu că am

învăţat că aş fi putut frânge istoria vieţii mele şi ciclicitatea evenimentelor suferite prin credinţă. Că a trebuit să trec prin atâta suferinţă ca să învăţ să cred.

– Adică, vreţi să spuneţi, că dacă aţi fi învăţat mai repede lecţia, fata n-ar fi murit?

– Nu ştiu, ar fi exagerat să zic că ea a murit ca să-mi servească mie drept material didactic. Sub nici o formă nu voi pretinde că înţeleg toate rosturile vieţii, nu, dar am înţeles că atitudinea pozitivă schimbă viziunea asupra evenimentelor; ştiu că ea învăţase lecţia aceasta înaintea mea şi într-o situaţie asemănătoare ea nu s-ar fi revoltat, ci ar fi tras concluzii înţelepte.

- Adică, se întâmplă tot ceea ce mi se întâmplă pentru că încă nu am învăţat lecţia credinţei? întrebă Lacustra.

Nebunul avea nevoie de o mutare urgentă. Dar, oare, care pătrat ar putea-o ţine captivă pe tânăra aceasta alunecoasă? Orgoliul de a nu fi şcolită de aceşti oameni aproape străini, dar se ştie că unii primesc mai uşor sfaturi şi

se confesează mai ușor străinilor decât celor apropiați, nu le e frică să-și deschidă sufletul pentru că nu devin vulnerabili...trebuie alt pătrat: contraargumente privind simplitatea rezolvării propuse, dar pare-se că nebunul la ora aceasta nu vrea polemică, vrea pur și simplu să înțeleagă, deci trebuie găsit ceva care să-i distragă atenția. Ladrăgon privi iute în jur pentru a descoperii detalii care s-o atragă pe Lacustra până va pierde șirul expunerii. Atunci își scoase Bici ochelarii ca să-i șteargă, iar bucățica de piele de căprioară era albă și decolorată, exact ca cea folosită de mama Lacustrei. Găsi pătratul: amintirea mamei, femeia cicălitoare care îi dirijase viața până la umilință, frustrare și revoltă, făcând-o să refuze tot ce-i spunea, binele împreună cu răul, pentru că ciuda de a fi dominată n-o lăsa să fie rațională. Această asociere o va

determina să respingă și de data aceasta argumentele femeii. Prinse iute figura nebunului și o mută în amintire.

În timp ce își căuta răspunsul, Bici își ștergea ochelarii, cu grijă ca să nu rămână fire de praf pe lentile. Lacustra zării petecul moale din piele aproape albită și-o năpădi o nostalgie caldă, își aminti de păpușa ei căreia îi făcuse o fustiță din pielea pe care mama ei o aruncase de prea veche, pentru că primise alta de la cineva, fata nu-și mai amintea de la cine. Dar fustița moale a păpușii nu putea s-o uite, de câte ori n-a povestit, cu obrajii lipiți de ea, despre temerile și visele ei, iar păpușa era de acord cu tot ce-i spunea, o încuraja să continue, nu-și închidea ochii niciodată, atât de vigilentă era în grija ei pentru Lacustra.

Pătratul amintirii nu reuși s-o rețină pe fată în felul scontat de jucător. Pare-se că apropierea celor albi determina și cursul

gândurilor, ba chiar și ale amintirilor. Lacustra, după multă vreme în care fusese docilă, sări din pătrat înapoi lângă cal și turnul alb, unde nu putea primi șah.

– Încă nu am învățat lecția credinței, de aceea trec prin atâtea greutăți? reluă Lacustra întrebarea.

– Nu știi, răspunsul trebuie să-l dai tu, dar nu acum, ci abia după ce îți vei deschide mintea pentru gândurile lui Dumnezeu, pe care oricare om le poate pricepe dacă vrea.

– Vezi tu, interveni Vomir, toate autoreproșurile și chinul psihic pe care-l trăiești ar dispărea. Acesta ar fi primul pas, deja acest lucru ar fi o mare mulțumire. Poate nu ai schimba evenimente, eu niciodată nu m-am gândit să schimb evenimente, ci raportarea mea față de ele. Ori bucuria, respectiv nefericirea, mulțumirea sau insuccesul depind de ceea ce cred despre lucruri, nu de lucruri în sine.

Sunt bolnav, pentru tine asta ar însemna o tragedie echivalentă cu moartea, pentru mine a fost o cale de a

descoperi ce lucruri minunate pot să fac și să trăiesc când nu sunt la dializă, sau chiar și acolo prin felul de-a gândi.

– Moartea fetei mele a fost începutul înțelegerii în dreptul meu. Restul voi afla pe parcurs, concluzionează Bici.

– Eu nu știu să cred. Cum se crede? întrebă Lacustra.

– Aveam o cunoștință, o fată oarbă, spuse Vomir. Era de-o sensibilitate sufletească rară, așa cum numai cei cu deficiențe pot să aibă. M-a întrebat într-o zi: ce sunt culorile? Bunăoară cum e galben, cum e roșu? Galben e luminos și roșu e mai intens, i-am zis în modul cel mai simplist. Și cum e luminos și cum e mai închis? I-am povestit o jumătate de ceas despre culori, făcând apel la cuvinte din sfera simțămintelor, cunoscându-i sensibilitatea. I-am spus de culori calde, reci, despre intensitate, tonalitate, atracție, respingere, groază, seninătate. După jumătatea aceea de ceas m-a întrebat – și care e roșu? – cum să explici ceva ce nu are reprezentare în mintea celuilalt, n-are corespondent în bagajul

lui de cunoștințe. Crezi c-a priceput ceva?

– Nu cred, e ceva pentru care nu avea simț.

– Exact. Niciodată n-am să-ți pot explica ce înseamnă credința dacă mintea ta nu a fost înzestrată cu simțul respectiv.

– Adică sunt persoane proscrise care nu vor crede niciodată, pentru că de la naștere pornesc cu deficiențe?

– Nu, acest simț se dobândește, nu e unul înnăscut, poate în noaptea în care te-ai rugat a fost prima literă a alfabetului: ceva din afara ta care te ia în stăpânire.

Cap XXIV

FÂNTÂNA

Se înnopta și pe cerul cu urme roz în atingerea cu pământul sur se vedeau siluetele cumpenelor negre ale fântânilor.

După ce mă voi întoarce din călătorie, am să merg în satul părinților mei - gândi Bici – și voi săpa o fântână în grădina din fața casei. Fata mea a murit, ce va rămâne după mine? Măcar o fântână. La noi pânda freatică e mult mai aproape de suprafață decât prin părțile acestea, nu va fi nevoie de o cumpănă atât de înaltă, deși cumpelele acestea

stinghere sunt parcă vii. În fântâna mea
apa va fi elementul viu, nu cumpăna.

EPILOG

Au trecut câțiva ani până s-o revăd pe Lacustra. O cunoșteam din perioada în care își decretase numele nou. Contribuisem și eu la fixarea lui. În perioada aceea am fost foarte importante una pentru cealaltă. Ne petreceam orele de curs scriindu-ne scrisori, drumul spre casă îl lungeam până întârzierea ei devenea periculoasă datorită certurilor mamei. După bacalaureat, brusc, ne-am îndepărtat una de alta. Ne-am rupt în

două, reîntregindu-ne fiecare în altă direcție.

Când ne-am reîntâlnit, nu mai eram adolescente, eram două femei în plină maturitate. Știam că se recăsătorise, că fiica ei, mai înaltă și mai frumoasă decât ea, se află la polul opus al așteptărilor ei, că noul soț, un bărbat deosebit, era la fel de incompatibil cu ea ca și primul, că temerile ei nu au luat sfârșit, ci au îmbrăcat un alt înveliș.

Ne plimbam în neștire pe străzile vechi ale Clujului încercând să rememorăm adolescența, dar totul era atât de schimbat, încât am trăit doar eșecul trecerii ireversibile. Am început discuția vorbind despre alții:

Bici creștea o altă fată, n-o înlocuia pe prima, era pur și simplu alta; o luase în casa ei dintr-un mediu din care era nevoie de o mână a minunii ca să fie salvată, nu mai era copilă, ci o adolescentă maturizată prin pierderi, suferințe și capriciile altora. Erau fericite împreună, fericite pentru că Bici își găsisse rostul (fără să se agațe de ceva sau cineva din afara ei – repere instabile prin definiție), ea întâlnise lumina coborând

în sufletul ei deschis. De-atunci, oricare ar fi fost împrejurările, rămânea într-o liniște constantă.

Vomir trăise bucuria însănătoșirii printr-un transplant renal. Fratele lui, după absolvirea facultății, îi donase un rinichi, astfel Vomir își recăpătase culoarea, bărbăția, puterea fizică, pentru că echilibrul spiritual îl găsisese mult înainte. Chiar dacă nu s-ar fi însănătoșit fizic, nu ar mai fi resimțit-o ca pe-o frustrare, ci doar ca pe-o oportunitate. După ce dorințele individuale trecuseră pe planul doi, prin descoperirea secretului vieții, după ce ochii văzuseră lumina și urechile auziseră cuvântul, rezolvarea problemelor a devenit doar o chestiune de atitudine, de timp și circumstanțe.

– În ciuda tuturor avantajelor, doar tu, Lacustra, ai rămas în angoasă. Să fie copilăria de vină, educația, relațiile, eșecurile? Și tu ai fi putut frânge acest determinism dacă n-ai fi închis ochii.

– Încă trăiesc cu ochii închiși și urechile astupate, tăcând despre unele,

lamentându-mă prea mult pentru altele, de teama întâlnirii cu mine.

Era târziu, plecase și ultimul tramvai și am pornit agale spre o stație de taximetre. Clădirea Poștei era în șantier, se construia o nouă aripă și când am ajuns în dreptul panourilor care protejau trecătorii de mizeria unui astfel de loc, am auzit lătratul unor câini. Degetele Lacustri se înfipseseră în brațul meu stâng; cunoșteam frica ei de câini, dar în clipa următoare strânsoarea se înteti și după un scurt geamăt mâna ei se lăsă moale pentru a se apleca spre gamba în care își înfipsese colții un câine. A apărut nevăzut de sub panourile de tablă, iar atacul a fost atât de perfid și neașteptat, încât nici una nu am putut schița vreun gest de apărare. Câinele, cu o blană neagră, încât din ea părea că se revarsă întunericul, avea colții descoperiți într-un rânjet răutăcios și agresiv; ne privea mârâind îmbufnat, gata de un nou atac. Avea în ochii gri-metalici o sclipire diavolească; când încetă să rânjească, descoperii o ironie disprețuitoare a privirii, în timp ce în cenușiul lor ne fixa fără teamă. Acest

câine nu cred să fi fost întotdeauna vagabond, m-am gândit, știa să lupte, să câștige. În spatele lui, un alt câine, de-o culoare spălăcită și privirea șuie, rodea o tablă de șah din carton, ținând-o între picioarele din față, o tablă unsuroasă și umflată de ploi. În cele din urmă, cu o mișcare neașteptată, câinele cu ochi de drac se întoarse și porni spre interiorul șantierului, urmat slugarnic de celălalt, care abandonează imediat cartonul de șah.

În acest timp scurt priveam ca paralizate la câine, doar după plecare lui ne uitarăm la rana din care se prelingea un firicel de sânge, rană care putea fi adâncă având în vedere hematomul albăstrui ce se întindea în jurul ei.

– Mi-a simțit frica, rosti în cele din urmă Lacustra.

Credeam că avea dreptate, mie nu-mi era frică de câini și am scăpat nemușcată. Dar acum, pentru ea va urma tratamentul cu vaccinurile antirabice, o nouă perioadă cu regim alimentar strict și, bineînțeles, o nouă depresie psihică. Mi-era atât de dragă și nu știam cum s-o ajut. Ne-am hotărât să nu ne mai rupem,

să reperăm împreună lumina, restul e chestiune de așteptare.

A trecut un an, vreme în care Lacustra se vindeca, nu datorită aportului meu, cât datorită credinței ei. Între timp panourile șantierului au fost demontate, molozul măturat, dispăruse și cartonul cu pătratele în alb-negru (pe care îl revedeam ori de câte ori treceam). Într-o dimineață de primăvară m-a mușcat un câine negru. Din blana lui nu izvora întunericul, sau poate soarele era atât de proaspăt încât ochii mei nu percepeau corect, dar avea în privire ceva drăcesc. Nu îmi simțise frica, pentru că mie nu mi-e frică de câini; m-am gândit că nu e sigur dacă Lacustra a fost mușcată pentru că ei îi fusese frică.

Și am înțeles că în viață, indiferent cât de slab sau tare ești, poți fi atacat și mușcat.

PROLOG

Este vorba de o călătorie. Cei care sunt implicați în ea știu spre ce se îndreaptă, sau cel puțin cred că știu. Apoi călătoria va fi întreruptă și vor fi puși față în față oameni care, chiar dacă interacționează pentru puțin timp, prin cuvintele și atitudinea lor în fața obstacolelor, pot să aibă consecințe îndelungate asupra celor din preajmă.

Dincolo de călătorie, fie ea reală, fie transcendențială, există un joc în care suntem implicați cu toții. Faptele petrecute pe cele două planuri intră într-

o rețea a corespondențelor, ceea ce sugerează interdependența existentă între ele. Până la urmă, vezi și tu, realitatea, aparent incoerentă și neliniștitoare, este într-o continuă transformare, dar ea este într-o relație de analogie cu transcendentul imuabil.

Aproximativ aceste cuvinte le-am spus lui D.D. când m-a întrebat despre *Tabla se șah*, poate într-o formulare mai simplistă. Eram așezați la o masă lungă într-un local cu ferestre mici. Băusem un ceai fierbinte și nu mai simțeam frigul umed care îmi pătrunsese în oase, frig de ianuarie, de Sfântul Ioan.

- Știi să joci șah? m-am întrebat D.D. când m-am oprit din explicații.

- Da, știu, de fapt cunosc mutările, în ceea ce privește strategia nu pot anticipa prea mult mișcările adversarului. Poate e lipsa exercițiului, poate e mai mult decât atât, mă pierd în detalii fără să văd în perspectivă.

- Șahul este un joc drăcesc, asta e, conchise el.

- Nici vorbă, e un joc inteligent în care îți verifici răbdarea, faci planuri,

cauți alternative, intri în mintea adversarului...

- Da, intri în mintea adversarului...ceea ce-ai spus tu nu reprezintă un argument pentru a nu fi adevărat ceea ce am afirmat eu, mă întrerupse repezit. Apoi îmi povesti legenda șahului, sau, mă rog, una dintre variantele în circulație, în care, un personaj cu urechi lungi și ochi cenușii, isteți, aduse la șahul Persiei un nou joc, captivându-l. Pentru că îi ceru o plată foarte modestă, conform evaluării șahului, acesta a fost gata să-l răsplătească chiar dublu. Pornind de la un pumn de grâu pentru primul pătrat al tablei de șah și crescând exponențial de la pătrat la pătrat, cantitatea de grâu a ajuns să reprezinte recolta întregii țări pentru un deceniu, ceea ce l-a ruinat pe șah. Probabil încă funcționa legea din timpul lui Cirus cel Mare, notată în cartea *profetului Daniel* : *iscălește porunca aceasta, pentru ca să nu se poată schimba, după legea mezilor și perșilor, care, odată dată, rămâne neschimbată*. Poate ce șahul ar fi vrut să-și retragă cuvântul, dar nu mai putea, a

fost atras într-o cursă care l-a ruinat economic, dar și într-o patimă a jocului care l-a distrus definitiv. Monarhul prefera strategiile jocului, ale imaginarului, față de cele de pe câmpul real de luptă, așa că a încetat să mai fie un militar, dar pe tabla de joc nu putea nimeni să-l imobilizeze în șah-mat.

- Și-a construit propria realitate și o fi fost fericit în globul lui de sticlă; în definitiv câți dintre noi trăim doar în realitatea pură, și-apoi ce anume este realul? Faptul că cineva susține că în spatele celor cunoscute și experimentate până azi nu mai este nimic și nimeni, sau faptul că respinge, încă nu înseamnă că nu există și o realitate neempiric. Dacă cineva nu acceptă că ar putea fi piesă într-un joc cu o miză mult mai însemnată, care trece de capacitatea demonstrațiilor de laborator, încă nu înseamnă că este absolvit de a fi piesă.

- La origine nu exista piesa cal, era elefant, mai exotic, nu? continuă D.D. și culorile erau alb-roșu, mai târziu s-a trecut la alb-negru.

- Cal alb, cal roșu, cal negru, urmează cal galben.

- De ce galben?

- E înșiruirea cailor din *Apocalipsa*, nu observi? Primul purta călăreț biruitor, al doilea călăreț martir, al treilea purta compromisul, al patrulea, cel galben, purta moarea.

- Ce legătură are cu șahul? întrebă D.D. cu nesiguranță.

- Nici una, dar spuneai că șahul e demonic, iar cel puțin ultimii doi călăreți nu prea erau angelici. N-au legătură cu șahul, dar au legătură cu viața și fiecare viață are o apocalipsă, o dezvăluire trimisă la un moment dat. Nu mă refer la eschaton (deși azi, de Sfântul Ioan, ar fi cel mai nimerit să dezbatem teme din viziunile de pe Patmos) mă refer doar la atitudinea individului față de lumea spirituală.

Am cerut încă un ceai și când chelnerul l-a adus, l-am rugat să ne aducă o tablă de șah. Peste câteva minute sosi cu o pungă de plastic în mână în care erau piesele de-a valma și în mâna cealaltă desfăcu o tablă de carton în pătrate albe-negre, cerându-și scuze pentru uzura ei.

- Tu joci cu cele albe, îmi făcu
D.D. o concesie cu o voce care se dorea
neutră.

Și începu jocul.